Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

ЎЗБЕКИСТОН КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ КОМИТЕТИ ВА ХАЛҚ ДЕПУТАТЛАРИ ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ СОВЕТИНИНГ ОРГАНИ

ГАЗЕТА 1928 ЙИЛ 11 ДЕКАБРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН • № 102 (7242). • 28 май, 1980 йил • ЧОРШАНБА • Баҳоси 2 тийин.

ТАСС ахбороти

ОРБИТАДА

ХАЛҚАРО ЭКИПАЖ

«Союз-36» космик кемасининг командири, СССР космонавт-учувчиси икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони Валерий Николаевич КУБАСОВ.

«Союз-36» космик кемасининг тадқиқотчи-космонавти, Венгрия Халқ Республикаси граждани Берталан ФАРКАШ.

1980 йил 26 май куни Москва вақти билан соат 21 дан 21 минут ўтганда Совет Иттифоқида «Союз-36» космик кемаси учирилди. Космик кемани халқаро экипаж: командир икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Валерий Кубасов билан тадқиқотчи космонавт Венгрия Халқ Республикасининг граждани Берталан Фаркаш бошқармоқдалар.

«Союз-36» кемасининг учиш программасида «Салют-6» — «Союз-35» орбитал комплекси билан туташтириш ҳамда ер атрофи орбитасида 1980 йил 9 апрелдан буён ишлаётган космонавтлар Попов ва Рюмин билан биргаликда тадқиқотлар ҳамда экспериментлар ўтказиш кўзда тутилади.

Халқаро экипажнинг учиши вақтида «Интеркосмос» ҳамкорлик программасида қатнашувчи социалистик мамлакатлар ўтказаётган космик фазо тадқиқотлари давом эттирилади. Ана шу программа доирасида Чехословакия Социалистик Республикаси, Польша Халқ Республикаси, Германия Демократик Республикаси ва Болгария Халқ Республикаси гражданларининг иштироки билан биргаликдаги учишлар амалга оширилди.

Совет Иттифоқи ва Венгрия Халқ Республикаси гражданларининг иштирокида халқаро экипажнинг совет кемасида космосга қилган янги парвози социалистик интеграция янада кенгаяётганлигининг яна бир ёрқин далилидир.

Космонавтлар Кубасов ва Фаркаш ўзларини яхши ҳис этмоқдалар, «Союз-36» кемаси ичидаги системалар нормал ишлаб турибди. «Союз-36» кемасининг экипажи мўлжалланган программага мувофиқ ишламоқда.

Валерий Николаевич КУБАСОВ

Икки марта Совет Иттифоқи Қаҳрамони, СССР космонавт-учувчиси Валерий Николаевич Кубасов 1935 йил 7 январда Владимир областидаги Вязники шаҳрида туғилган.

Москва авиация институтини тамомлагандан кейин конструкторлик бюросида ишлаб, космик аппаратлар учун системалар лойиҳалаш билан шуғулланади. Валерий Николаевич — техника фанлари кандидати.

У 1966 йилда космонавтлар отрядига қўшилган эди.

В. Н. Кубасов — 1968 йилдан Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг аъзоси.

Валерий Николаевич ўзининг биринчи космик парвозини 1969 йил октябрида «Союз-6» кемасида амалга оширди. 1975 йил июлида «Союз» — «Апполон» программасига мувофиқ «Союз-19» кемасининг борт инженери сифатида космик учишда қатнашди.

Капитан Берталан ФАРКАШ

Венгрия Халқ Республикасининг граждани Берталан Фаркаш 1949 йил 2 августда Дьюлахаза қишлоғида туғилган. У 1967 йилда ўрта мактабни тугаллаб Килиан номли авиация-техника билим юртига кирди. Билим юртини тамомлагандан кейин Венгрия Халқ Республикаси осмон ҳужумидан мудофаа қўшинларининг қирувчи авиациясида хизмат қилди. Биринчи класс ҳарбий учувчи малакасига эга.

Берталан Фаркаш — 1976 йилдан Венгрия Социалистик ишчи партиясининг аъзоси.

1978 йилнинг мартида Берталан Фаркаш Ю. А. Гагарин номли космонавтлар тайёрлаш марказида киши бошқарадиган учишга тайёргарлик кўра бошлади. У «Интеркосмос» программасига мувофиқ «Союз» космик кемасида ва «Салют» орбитал станциясида тўла таълим курсини ўтди.

«Союз-36» кемаси командирининг учиш олдидан берган БАЁНОТИ

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Бугун қардош мамлакатлар — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи билан Венгрия Халқ Республикасининг гражданлари «Союз-36» совет кемасида космосга парвоз қилмоқдалар. Менга мана шу халқаро экипажнинг командири бўлишдек юксак ишонч ва шараф билдирилди.

Учиш программасида социалистик ҳамдўстлик мамлакатларининг космонавтлари «Интеркосмос» программасига мувофиқ «Салют-6»—«Союз» совет илмий-тадқиқот комплексида бажарилаётган тадқиқотлар ва экспериментларни давом эттириш кўзда тутилади.

Бизнинг космосга учишимиз давлатларимизнинг, бутун социалистик ҳамдўстликнинг мустаҳкам дўстлигини, самарали ҳамкорлиги ва бирлигини кўрсатувчи янги далилдир.

«Союз-36» кемасининг экипажи номидан маълум қиламан: космик парвозга тайёрмиз, бизга топширилган масъулиятли вазифани бажариш учун ўзимизнинг бутун билимимизни сарфлаймиз.

«Союз-36» кемасининг командири, СССР космонавт-учувчиси Валерий КУБАСОВ.

«Союз-36» кемаси тадқиқотчи-космонавтининг учиш олдидан берган БАЁНОТИ

Азиз ўртоқлар ва дўстлар!

Менга, Венгрия Халқ Республикасининг граждани, Венгрия Социалистик ишчи партиясининг аъзосига халқаро экипаж составида «Союз-36» совет кемаси ва «Салют-6» илмий станциясида космосга учишдек юксак шараф билдирилди.

Мен социалистик ҳамдўстликдаги бошқа мамлакатлар каби менинг Венгриям ҳам Совет Иттифоқи билан бирга космик фазони тадқиқ этишда «Интеркосмос» программасига мувофиқ киши бошқарадиган учишларда қатнашаётганлигимдан фахрланаман.

Ўзимнинг космосга учишимни Ватанимни қаҳрамон Совет Армияси фашистлар зулмидан озод қилганлигининг 35 йиллигига— венгер халқига янги социалистик жамият барпо этиш йўлини очиб берган тарихий воқеага бағишлайман. Бизнинг биргаликдаги учишимиз Венгрия билан Совет Иттифоқи партиялари ва халқларининг қардошларча жипслигини намойиш қилади.

Юксак ишонч учун Венгрия Социалистик ишчи партияси Марказий Комитети ва Венгрия Халқ Республикаси ҳукуматига, Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва Совет ҳукуматига сидқидилдан миннатдорчилик изҳор этишга ижозат бергайсиз.

Маълум қиламан: «Союз-36» космик кемасида учишга тайёрман, менга топширилган фахрли вазифани муносиб бажариш учун бутун куч ва билимимни сарфлайман.

«Союз-36» кемасининг тадқиқотчи-космонавти, БХР граждани Берталан ФАРКАШ.

Ҳурмат тахтаси

Пилла тайёрлаш планини муддатидан илгари бажарганликлари учун қуйидагилар область «Ҳурмат тахтаси»га ёзиладилар:

БЕКОБОД РАЙОНИ БЎЙИЧА:

«Победа» колхози (раиси О. Деҳқонов, партия ташкилотининг секретари Б. Ўтамов, касаба союз ташкилотининг раиси Р. Пардаев, комсомол комитетининг секретари А. Сайбеков, пиллачилик агротехниги Н. Худойқулов ўртоқлар).

А. Мавлонов номли совхоз (директори И. Аҳмедов, партия ташкилотининг секретари А. Мусаев, ишчилар комитетининг раиси А. Давлатов, комсомол комитетининг секретари М. Нурматов, пиллачилик агротехниги Э. Маматов ўртоқлар).

ТОШКЕНТ РАЙОНИ БЎЙИЧА:

Навоий номли колхоз (раиси Н. Боймуҳамедов, партия ташкилотининг секретари Т. Алимов, касаба союз ташкилотининг раиси М. Шералиева, комсомол комитетининг секретари Т. Деҳқонбоев, пиллачилик агротехниклари Ю. Мадаминов ва Н. Исломова ўртоқлар).

«Тошкент» совхози (директори Т. Т. Тўхтабоев, партия ташкилотининг секретари М. Усмонов, ишчилар комитетининг раиси Т. Талоев, комсомол комитетининг секретари З. Исҳоқова, пиллачилик агрономи С. Пўлатов ўртоқлар).

КАЛИНИН РАЙОНИ БЎЙИЧА:

Оржоникидзе номли колхоз (раиси С. Ғиёсов, партия ташкилотининг секретари С. Айтубоев, касаба союз ташкилотининг раиси М. Яхина, комсомол комитетининг секретари Д. Тошматова, пиллачилик агротехниги С. Тўхтабоева ўртоқлар).

Калинин номли колхоз (раиси Б. Абдуллаев, партия ташкилотининг секретари Б. Фозилов, касаба союз ташкилотининг раиси Т. Жўраев, комсомол комитетининг секретари И. Усмонов, пиллачилик агротехниги Т. Шермуҳамедов ўртоқлар).

Куйбишев номли колхоз (раиси А. Абулқосимов, партия ташкилотининг секретари У. Мирзажонов, касаба союз ташкилотининг раиси А. Очилов, комсомол комитетининг секретари Г. Жамолова, пиллачилик агротехниги Ҳ. Салимова ўртоқлар).

«Партия XX съезди» колхози (раиси К. Умаров, партия ташкилотининг секретари Я. Камолов, касаба союз ташкилотининг раиси Н. Исроилов, пиллачилик агротехниги М. Зуфаров ўртоқлар).

«Москва» колхози (раиси К. Абдуллаев, партия ташкилотининг секретари Н. Қудратов, касаба союз ташкилотининг раиси Р. Қаюмов, комсомол комитетининг секретари Н. Досконаева, пиллачилик агротехниги М. Одилова ўртоқлар).

МОСКВАГА ВИЗИТ

КПСС Марказий Комитети, СССР Олий Совети Президиуми ва СССР Министрлар Советининг таклифига биноан, Яман Социалистик партияси Марказий Комитетининг Бош секретари, Яман Халқ Демократик Республикаси Олий халқ кенгаши Президиумининг Раиси, ЯХДР Бош министри Али Носир Муҳаммад расмий дўстона визит билан 27 май куни Москвага келди.

Аэродромда меҳмонни КПСС Марказий Комитетининг Бош секретари, СССР Олий Совети Президиумининг Раиси Л. И. Брежнев, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг Раиси А. Н. Косигин, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри А. А. Громико, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, КПСС Марказий Комитетининг секретари Б. Н. Пономарёв ва бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН КОМПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИДА СУҲБАТ

КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюроси аъзолигига кандидат, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитетининг биринчи секретари Ш. Р. Рашидов Осиё, Африка, Лотин Америкаси мамлакатларининг VI Халқаро Тошкент кинофестивалида қатнашаётган Афғонистон Демократик Республикаси ахборот ва маданият министри Абдулмажид Сарболандни қабул қилди.

Ш. Р. Рашидов партиянинг ленинча миллий сиёсати амалга оширилиши, совет халқларининг қардошларча дўстлиги ва ҳамжиҳатлиги туфайли Ўзбекистонда рўй берган ўзгаришларни меҳмонларга гапириб берди.

Абдулмажид Сарболанд республикада бўлишдан, меҳнаткашлар ва жамоатчилик вакиллари билан учрашишдан олган таассуротларини ўртоқлашди. У Тошкент кинофестивалининг халқлар ўртасида дўстлик ва ўзаро ёрдамни ривожлантириш ҳамда мустаҳкамлашдаги, тинчлик ва ижтимоий тараққиёт учун курашдаги аҳамиятини таъкидлади.

Суҳбатда Ўзбекистон ССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари Р. Ҳ. Абдуллаева, Ўзбекистон ССР ҳунар-техника таълими Давлат комитетининг раиси П. К. Қаюмов қатнашдилар.

(ЎзТАГ).

ПИЛЛАЧИЛАР РАПОРТЛАРИ

ТОШКЕНТ

Район пиллачилари давлатга пилла топшириш планлари ва социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари бажардилар. Қабул пунктларига 140 тонна қимматли хом ашё етказиб берилди. Ҳар қути қурт уруғидан 70 килограммдан пилла олинди.

Ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида ипак қурти парваришини намунали йўлга қўйган А. Навоий номли, Ильич номли, Ленин номли колхозлар, «Тошкент» совхози «кумуш тола» ижодкорлари район пиллачиларининг улкан хирмонига баракали ҳисса қўшдилар. Улар пилла тайёрлаш юзасидан олган социалистик мажбуриятларини муддатидан илгари адо этдилар. Моҳир пиллачилардан Навоий номли колхоздан Т. Бектемирова, К. Исломова, Охунбобоев номли колхоздан Ш. Содиқова, М. Умарова, Ленин номли колхоздан О. Жалолиддинова, М. Зокирова ва бошқалар ҳар қути қурт уруғидан 110—130 килограммдан пилла олишга муваффақ бўлдилар.

Районда давлатга пилла топшириш давом этмоқда.

ЯНГИЙЎЛ

Район пиллачилари пилла тайёрлаш бўйича план ва олган социалистик мажбуриятларини муваффақиятли адо этганликлари ҳақида рапорт бердилар. Улар ҳозиргача давлатга 140 тоннадан кўпроқ пилла сотдилар. Ҳар қути қурт уруғидан 60 килограммдан ортиқ «кумуш тола» олинди.

«Коммунизм» колхози аъзолари айниқса катта муваффақиятни қўлга киритди-лар. Улар шу кунгача қабул пунктларига пландаги 26 тонна ўрнига 34 тонна пилла етказиб бердилар. Калинин номли, «Партия XXI съезди», Н. Ниёзов номли колхозлар аъзолари ҳам пилладан юқори ҳосил олиб, план ва мажбуриятларини муддатидан илгари бажаришди. Илғор пиллачилардан «Коммунизм» колхозидан С. Носирова, И. Рихсиева, «Партия XXI съезди» колхозидан О. Тожибоева, М. Дадабоева, Н. Ниёзов номли колхоздан С. Орипова, Р. Жумабоева, Калинин номли колхоздан С. Сейфатова, А. Тапачиева ва бошқалар ҳар қути қурт уруғидан 100—130 килограммдан пилла олдилар.

Район пиллачилари давлатга яна камида 10 тонна пилла топшириш юзасидан оширилган социалистик мажбурият қабул қилишди.

АЪЛО НАВ ПИЛЛА ТОПШИРАЙЛИК

ЎНИНЧИ беш йилликнинг якунловчи йилида давлатга пландаги 1850 тонна ўрнига 1890 тонна сифатли «кумуш тола» топшириш учун қизғин кураш олиб бораётган область пиллачилари 31 минг қути қурт уруғини ҳозирги замон агротехника талаблари асосида парвариш қилдилар. Айни кунларда қабул пунктлари томон келаётган пилла карвонларининг кети узилмайди.

Ипак қурти уруғини очириб, сифатли қимматбаҳо хомашё етиштирилгунга қадар бўлган давр ҳар бир пиллачидан фидойилик, кунни тунга улаб меҳнат қилишни талаб этади. Буни инобатга олган партия ва ҳукуматимиз 1979 йилдан бошлаб пилланинг харид қилиш нархини ўртача 60 процент оширди. Натижада пиллачилар ўтган йили область бўйича етиштирилган 2147,3 тонна пилла учун 13 миллион 31 минг 400 сўм ҳақ олдилар. Бу 1978 йилга нисбатан 4 миллион 796 минг 700 сўм кўпдир.

Ҳозирги пайтдаги кузатувлар шуни кўрсатмоқдаки, область пиллачилари ҳосилдорликни йил сайин ошириб, пилла хирмонини юксалтиришга катта ҳисса қўшмоқдалар. Бироқ, сифат масаласига жиддий эътибор берилмаётганлиги туфайли хомашёнинг сортлилик даражаси пасайиб бормоқда.

Бу йил областда юқори сортли пилла миқдорини кўпайтириш ва унинг сифатини яхшилаш ҳамда пиллачилар олаётган даромадни ошириш мақсадида Оққўрғон, Бекобод, Коммунистик, Калинин, Оржоникидзе, Пискент, Тошкент, Чиноз ва Янгийўл районларида янги ГОСТ бўйича пилла қабул қилинмоқда. Бунда пилланинг ипак миқдори ҳам ҳисобга олинади. Пилла қанчалик яхши пишган бўлса, унинг таркибидаги пилла миқдори шунчалик юқори бўлади. Янги ГОСТга биноан ипак миқдори ўртача 19 процент деб қабул қилинган бўлиб, у «ФТИ-1» машинаси ёрдамида аниқланади.

Ҳар бир пиллачи келтирган хомашё лабораторияда алоҳида текширилади. Кимнинг пилласи яхши пишган ва сифатли бўлса, у шунча кўп ҳақ олади.

Агар келтирилган пилладаги ипак миқдори 19 процентдан кам бўлса, топширилган пилланинг миқдори камаяди. Кўп бўлса, процентига қараб пилла қўшилиб, ҳақ тўланади. Масалан, пиллачи 100 килограмм сортли пилла топширганда ундаги ипак миқдори 17 процент бўлса, пилла ҳажми 10,3 килограммга камайиб, 89,7 килограмм пилла учун ҳақ тўланади. Аксинча, 100 килограмм сортли пилладаги ипак миқдори 21 процентни ташкил этса, пилланинг умумий ҳажми 10,5 килограммга ошади ва 110,5 килограмм пилла учун ҳақ берилади.

Бу йил айрим район ва хўжалик раҳбарлари фақат кўпроқ пилла топширишга ҳаракат қилиб, сифат масаласини унутиб қўймоқдалар. Натижада қабул пунктларига яхши пишиб етилмаган пилла топширилиб, меҳнаткашларнинг иш ҳақлари пасайиб кетмоқда. Масалан, Оққўрғон районидаги Х. Олимжон номли колхоз пиллачиси Э. Худойбердиева қабул пунктига 25,1 килограмм пилла топширган. Таркибидаги ипак миқдори 17,8 процентни ташкил этганлиги учун бор-йўғи 28 сўм 60 тийин ҳақ олган, холос. Шу райондаги С. Сегизбоев номли совхознинг 5-бўлими ишчиси Д. Нурлибоева эса, топширган ҳар бир килограмм сифатли пилласи учун ўртача 7 сўм 30 тийиндан ҳақ олган. Бундайлар шу районнинг ўзида ва бошқа районларда ҳам оз эмас.

Лекин текшириш пайтида Коммунистик районидаги «Правда» колхозининг 3- ва 6-участкаларидан келтирилаётган пилланинг хомлиги аниқланди. Участка бригадирлари М. Айнақулов, У. Жониқуловлар ҳақиқатан ҳам хом пилла олиб келганликларидан пушаймон бўлдилар.

Ўрта Чирчиқ, Пискент, Бўка, Оққўрғон, Ғалаба районларининг айрим хўжаликларида ҳам хом пиллани териш ва давлатга топширишга йўл қўйилмоқда. Шунингдек, пиллани ҳар хил қопларда ва дастурхонларда келтирилаётгани унинг сифатини пасайтирмоқда.

Машаққатли меҳнат эвазига етиштирилаётган пиллани обдон пишиб етилганидан сўнг териб давлатга топшириш хўжалик раҳбарларининг, мутахассисларнинг, ҳар бир пиллачининг ва қабул пунктлари хизматчиларининг шарафли бурчидир.

Ғ. ВАЛИЕВ,
Н. ЖАВҲАРОВ,
Область қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича давлат инспекторлари.

ИЛҒОР ЧОРВАДОРЛАРДАН ЎРНАК ОЛИНГ

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ТАЙЁРЛАНАЁТГАН СУТНИНГ СИФАТИ БЎЙИЧА ТЎРТ ОЙЛИК МАЪЛУМОТ

(Процент ҳисобида) Биринчи устун — ёғлилик даражаси, иккинчи устун — биринчи сорт сут, учинчи устун — иккинчи сорт сут, тўртинчи устун — сортсиз сут.

Оққўрғон	3,60	36,7	49,1	14,2
Оҳангарон	3,83	63,1	25,0	11,9
Бекобод	3,56	63,1	29,2	7,7
Бўстонлиқ	3,80	80,6	18,9	0,5
Бўка	3,49	88,8	11,2	—
Ғалаба	3,58	86,8	10,2	3
Калинин	3,55	80,1	16,0	3,9
Коммунистик	3,71	94,4	5,6	—
Оржоникидзе	3,54	70,5	23,4	6,1
Паркент	3,71	74,2	25,8	—
Пискент	3,58	81,1	18,8	0,1
Ўрта Чирчиқ	3,64	84,5	15,4	0,1
Тошкент	3,64	83,4	16,5	0,1
Чиноз	3,49	99,5	0,5	—
Янгийўл	3,61	90,5	5,9	3,6
Область бўйича:	3,62	80,2	16,4	3,4

ОБЛАСТЬ хўжаликлари 1980 йилнинг ўтган тўрт ойи давомида етиштирилган сут сифатини 1979 йил якунига нисбатан бироз яхшилашга эришдилар. Давлатга сотилган биринчи сорт сут 2,8 процент кўпайди, сортсиз сут миқдори эса 4,2 процент камайди.

Маълумотдан кўриниб турибдики, Оққўрғон районн хўжаликлари сортсиз сут миқдорини 40,2 процент камайтирдилар. Калинин районида эса биринчи сорт сут миқдори 10,1 процент кўпайиб сортсиз сут миқдори 9,8 процент камайди.

Коммунистик райони хўжаликлари эришган ютуқ янада қувончлидир. Район чорвадорлари сортсиз сут етиштиришга бутунлай барҳам бериб, биринчи сорт сут миқдорини 19 процентга кўпайтирдилар.

Ҳозир Чиноз, Коммунистик, Бўка, Паркент районлари ва областнинг 122 хўжалигида фақат биринчи ва иккинчи сортга сут топширилмоқда. Жумладан, Чиноз районидаги Энгельс номли, Навоий номли, «Қизил Октябрь», «Октябрь 40 йиллиги», К. Маркс номли колхозлар, «Чиноз» наслчилик совхоз-техникуми, Ўрта Чирчиқ районидаги К. Маркс номли колхоз ва «Горняк» совхози, Коммунистик районидаги Свердлов номли колхоз, Калинин районидаги Калинин номли, «Партия XX съезди» колхозлари, «Хасково», Гагарин номли совхозлар, Ғалаба районидаги «Победа», Энгельс номли, Ленин номли, Свердлов номли колхозлар, «Огонёк», Калинин номли совхозлар, Бекобод районидаги Навоий номли, Ленин номли колхозлар, Ойбек номли совхоз фақат биринчи сортга сут сотмоқда.

Бироқ, областнинг ҳамма хўжаликларида ҳам чорва маҳсулотлари сифатини яхшилаш учун зарур чоралар кўрилмоқда, деб бўлмайди. Масалан, Оққўрғон районидаги Охунбобоев номли колхозда биринчи сортга сотилган сут 13,2 процентни, Навоий номли колхозда 22 процентни, «Коммунизм» колхозида 3 процентни, Бекобод районидаги «Победа» номли колхозда 10 процентни, Дзержинский номли колхозда 4,1 процентни ташкил этди, холос. Тўрт ой давомида Бўстонлиқ райони хўжаликлари биринчи сорт сут миқдорини 6,2 процент, Бўка райони хўжаликлари 2,8 процент, Янгийўл райони хўжаликлари 2,2 процент камайтириб юбордилар. Айниқса, Оҳангарон районидаги Куйбишев номли совхоз, Оққўрғон районидаги Вотинцев номли колхоз, Оржоникидзе районидаги «Коммунист» колхози, Ғалаба районидаги Киров номли, Ҳамза номли колхозлар, Бекобод районидаги «Победа», Дзержинский номли колхозлар сортсиз сут миқдорини кўпайтириб юбориб, областни орқага тортмоқдалар, ўзлари эса катта моддий зарар кўрмоқдалар.

Бу хўжаликларнинг раҳбарлари ва чорвачилик бўйича мутахассислари сифат кўрсаткичларини яхшилаш учун барча имкониятлардан тўла фойдаланиш чораларини кўришлари лозим. Бунинг учун илғор хўжаликларнинг иш тажрибаларини чуқур ўрганиб, амалда қўллашлари зарур.

Х. ИСАМУҲАМЕДОВ,
Область қишлоқ хўжалик маҳсулотларини харид қилиш ва сифати бўйича давлат инспектори.

Социалистик мусобақа кундалиги

КАФТИ ШАҲАР ЯРАТМОҚДА

«Ўзбекшахтострой» трести коллективининг самарали ва сифатли яратувчилик меҳнати ҳақида илиқ сўзлар жуда кўп айтилган. Кафти шаҳар яратаётган коллектив шундай мақтовларга осонликча муяссар бўлаётгани йўқ, албатта. Бу — қурилиш ишлаб чиқаришни ташкил этишни яхшилаш, илғор иш усулларини қўллаш, бинокорлар ўртасида меҳнат интизомини мустаҳкамлаш юзасидан муттасил амалга оширилаётган тадбирлар, бу соҳада тинимсиз олиб борилаётган ижодий изланишлар натижасидир.

Трест пойтахт областимизнинг, республика Қурилиш министрлигининг пешқадам бинокорлик ташкилотлари қаторидан муносиб ўрин олган. Ўз сафига ўттиздан ортиқ миллат вакилларини бирлаштирган, бир оила аъзоларидек аҳил-иноқ коллектив зиммасидаги барча мураккаб, айни вақтда шарафли вазифаларни доим муваффақиятли бажармоқда. Қурилиш сифатини яхшилаш, капитал маблағлар самарадорлигини оширишда катта-катта зафарлар қучмоқда.

Трест бинокорлари, айниқса, ўнинчи беш йилликда унумли меҳнат қилишяпти. Бу беш йилликнинг ўтган тўрт йили давомида капитал маблағ ўзлаштириш, бош пудрат бўйича қурилиш-монтаж ишларини амалга ошириш соҳасида қувончли ютуқларга эришдилар. Давлат планлари кўпчилик муҳим техник-иқтисодий кўрсаткичлар бўйича тўла ва зиёдаси билан бажарилди. Шу давр ичида ишга туширилиши лозим бўлган барча объектлар — саноат корхоналари, янги ишлаб чиқариш қувватлари, чорвачилик ва паррандачилик комплекслари, уй-жойлар, маданий-маиший муассасалар тўла қўлдан чиқарилиб, буюртмачилар ихтиёрига топширилди.

Ўз касбини улуғлаш йўлида фидокорлик кўрсатаётган бинокорлар Бутуниттифоқ ва республика миқёсида ташкил этилаётган социалистик мусобақада ҳам фаол қатнашмоқдалар. Бундай меҳнат беллашувларида кўпинча мукофотли ўринларни ҳам эгаллашмоқда. Коллектив ўтган хўжалик йили якунлари бўйича эса республика миқёсидаги мусобақада пешқадамлик қилиб, Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министрлар Совети, Ўзсовпроф ва Ўзбекистон ЛКСМ Марказий Комитетининг кўчма Қизил байроғи билан тақдирланди.

Коллектив мунтазам равишда шундай катта муваффақиятларга қандай эришаяпти? Унинг омиллари нималардан иборат?

Бизнингча бу омиллар уюшқоқлик ва интизомлилик, социалистик мусобақани пухта йўлга қўйиш, янгиликка чанқоқлик, ташаббускорлик бўляпти.

Ҳақиқатан ҳам уюшқоқлик ва интизомлилик трест коллективига хос ажойиб фазилатлардир. Ҳар бир вазифага бир ёқадан бош чиқариб, уюшган ҳолда масъулиятни чуқур ҳис қилиб ёндошиш, уни уддалаш учун резерв ва имкониятлардан оқилона фойдаланиш, ишлаб чиқариш ва меҳнат интизомига, технология режимига қатъий амал қилиш яхши самара бермоқда.

ТАШАББУСКОР БИНОКОРЛИК КОЛЛЕКТИВЛАРИДА

Трест маъмурияти, партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари бошқармалар, механизациялашган кўчма колонналар, ёрдамчи корхоналарда меҳнат интизомини мустаҳкамлашга доим катта эътибор билан қарамоқдалар. Шу туфайли интизом йил сайин яхшиланиб, уни бузиш ҳоллари камаймоқда. Ишёқмас, дангасалар, қўл учи билан ишлайдиганлар кўпчилик ўртасида изза қилинмоқда, турли моддий ва маънавий имтиёзлардан маҳрум этилаяпти. Натижада уларнинг сафи камайиб боряпти. Трестда ўнлаб бригадалар борки, уларда интизомнинг бузилишига тамомила чек қўйилган. Коммунистлардан Зазулин, Зборивец, Раҳмонов, Ҳабибуллаев, Рўзибоев, Янцен ва бошқалар бошчилик қилаётган бригадалар шулар жумласидандир.

Социалистик мусобақани ташкил этишни муттасил такомиллаштириш, ғолиб коллективлар ва айрим бинокорларни моддий ва маънавий рағбатлантиришнинг янги-янги формаларини қўллаш ҳам коллектив ютуқларининг янада салмоқли бўлишига ёрдам бермоқда.

Барча бўлинмалар коллективлари, бригадалар ҳар йили зиммаларига юксак социалистик мажбуриятлар олишади ҳамда меҳнатда ўзаро беллашиш ҳақида бир-бирлари билан шартномалар тузишади. Трестда турли бинокорлик касб эгаси бўлган қурувчиларнинг ҳам ўзаро мусобақаси йўлга қўйилган. «Касби бўйича моҳир ишчи», «Олтин қўлли уста» ва бошқа шу каби шарафли номни олиш учун кўрик-конкурслар ўтказиб туриш анъанага айланган.

Шуниси тақдирга сазоворки, социалистик мусобақа давомида юзага келаётган янгиликлар, ватанпарварлик ташаббуслари ҳар томонлама қўллаб-қувватланиб, кенг ёйилмоқда.

Трестнинг Дмитрий Андреевич Зазулин раҳбарлигидаги бригадаси аъзолари бир беш йилликда икки беш йиллик планини бажариш юзасидан республикамизда бошланган ҳаракатнинг ташаббускорларидан бири бўлишди. Бу бригада издошлари трестда ҳам анчагина бор. Зборивец, Янцен бошчилигидаги бригадалар коллективлари область бинокорлик ташкилотларидаги бир группа пудратчи бригадалар билан қурилишга хўжалик ҳисобини кенг жорий қилиш ва иш кўрсаткичларини яхшилаш ҳақида ташаббус билан чиқдилар. Бу ташаббусни область партия комитети маъқуллаб, ҳамма жойда кенг жорий этишга тавсия қилди.

Шуни алоҳида таъкидлаш керакки, трест бригада пудратини жорий қилишда республикамиздаги барча ташкилотларга намуна бўлмоқда. Коллектив Злобин усулини қўллашда бой тажриба орттирди. Трестда бу усулда дастлаб Раҳим Раҳмонов бошлиқ бригада ишлай бошлади. Унга бошқа коллективлар ҳам қўшила бошлашди. Ҳозирги вақтда трестдаги етакчи ҳисобланган барча бригадалар донгдор бинокор Николай Злобин усули асосида ишламоқда. Хўжалик ҳисобидаги бундай коллективлар трест бунёдкорлари ўз кучлари билан бажараётган қурилиш ишлари жами ҳажмининг 90 процентини амалга оширмоқдалар. Бу на фақат республика, ҳатто бутун мамлакат миқёсидаги энг юқори кўрсаткичлардан биридир. Ўтган йил якунлари бўйича бригада пудратини жорий қилишда энг юқори натижага эришган бинокорлик ташкилоти сифатига «Труд» газетасининг икки мукофотидан бири «Ўзбекшахтострой» трестига берилиши ҳам бежиз эмас.

Илғорлар тажрибасини оммалаштириш қурилиш суръати қатори сифатини ҳам оширишга олиб келмоқда. Қурилиш сифати тобора яхшиланмоқда. «Аъло» ва «яхши» баҳолар билан фойдаланишга топширилаётган объектлар кўпайиб боряпти.

Трест бинокорлари илгари фақат Ангрен шаҳрида бунёдкорлик ишларини олиб борардилар. Эндиликда республикамиз ва областимизнинг қатор шаҳарлари ва қишлоқларидаги қурилишларда ҳам қатнашмоқдалар. Сирдарё, Жиззах областлари, Бекобод, Олмалиқ, Чирчиқ, Оҳангарон шаҳарлари, Бўка райони ва бошқа жойларда коллектив вакилларини учратиш мумкин. Бунёдкорлар ҳамма жойда намуна кўрсатиб ишлашяпти, зиммаларидаги вазифаларни сидқидилдан бажаришяпти. Бу билан байроқдор коллектив шон-шуҳратини янада оширмоқдалар.

Илғор трест меҳнат аҳли ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йилида ҳам унумли ва сифатли ишламоқда. Ўтган тўрт ойлик иш натижалари кўнгилдагидек бўлди. Давлат плани барча асосий кўрсаткичлар бўйича тўла ва зиёдаси билан бажарилди. Ҳар бир бинокор ҳисобига бажарилган иш ҳажми, меҳнат унумдорлиги белгиланганига нисбатан анча ортиқ бўлди. Капитал маблағ ўзлаштириш, ўз кучи билан иш бажариш планлари ортириб адо этилди.

Коллектив бу йил дастлабки кунлардан ленинчасига, зарбдорчасига меҳнат қилмоқда. Бинокорлар хўжалик йилини ва умуман ўнинчи бешйилликни меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан якунлаш, КПССнинг бўлажак XXVI съездини муносиб нишонлаш учун социалистик мусобақа байроғини янада баланд кўтармоқдаларки, бу янги-янги зафарлар қўлга киритилишидан дарак беради.

М. МИРҲАМИДОВ.

ПОЙТАХТДА Халқлар Дўстлиги саройи қурилишида пардозлаш ишлари бошланди. Суратда: «2-Отделстрой» трести 55-қурилиш бошқармасининг пешқадам пардозловчилари Қ. Ғафуров, Н. Султонов, Н. Алиев, Н. Юрьев, А. Қамбаров, Е. Меркулов.

И. Глауберзон фотоси.

ИЛҒОРЛАР НАМУНАСИ

Янгийўлдаги «Лаззат» кондитер-ачитқи ишлаб чиқариш бирлашмаси коллективи ўртасида ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йилини меҳнатда яхши кўрсаткичлар билан якунлаш юзасидан бошланган социалистик мусобақаси кун сайин авж олаяпти. Шу туфайли ҳам қолоқларсиз ишлаш ташаббуси билан чиққан шаҳар меҳнат коллективларининг бири бўлган қандолатчилар маҳсулот реализация қилиш давлат планларини бажаришда яхши натижаларга эришмоқдалар. Шу йилнинг ўтган тўрт ойлик топшириғи 101,7 процент қилиб адо этилди.

Коллектив эришаётган бундай ютуқларга ишлаб чиқариш илғорлари муносиб ҳисса қўшмоқдалар. Мастер Светлана Луговая раҳбарлик қилаётган комплекс бригада коллективи меҳнатидан барча қандолатчилар мамнун. Чунки, бригада аъзолари ойлик ишлаб чиқариш топшириқларини доим зиёдаси билан адо этмоқдалар. Уларнинг ижодий изланиши туфайли бир кеча-кундузда печенье ишлаб чиқариш 2 тонна кўпайди. Коллектив бунга барча аъзоларининг уч сменага бўлиниб ишлаши туфайли эришди. Чунки, технологик асбоб-ускуналар сменалар алмашиш вақтида тўхтамай ишлаяпти. Бригада аъзолари йил охиригача пландагидан ташқари 950 тонна печенье ишлаб чиқариш ҳақидаги мажбуриятларини муваффақиятли бажармоқдалар.

АВТОБАЗА МАШЪАЛЛАРИ

«Средазуголь» комбинатининг Ангрендаги автобазаси коллективи жуда кўп меҳнат коллективларига хизмат кўрсатяпти. Шаҳардаги барча корхоналар ва ташкилотлар базанинг мижозлари ҳисобланади. База шофёрлари иш маданиятини оширишга ҳаракат қилмоқдалар. Шунинг учун ҳам юк ташиш давлат планлари ой сайин ортиғи билан адо этиляпти. Коллектив шу йилнинг ўтган тўрт ойини ҳам яхши кўрсаткичлар билан якунлади. Юк ташиш давлат плани зиёдаси билан адо этилди.

Кўплаб ишчилар меҳнатда юксак кўрсаткичларга эришишяпти. Автобазада касбдошларига ҳар соҳада намуна бўлаётган машъал шофёрлар, ремонтчилар бор. Ҳайдовчи А. Раҳмонбердиев, токарь В. Мальцев, механик Н. Сомовлар шулар жумласидандир. Улар нормани ой сайин 140 процентга етказиб адо этишяпти.

М. МУҲАМЕДОВ.

ТОШКЕНТ—ЖИЗЗАХ—ИВАНОВО:

МУСОБАҚА ДАВОМ ЭТАДИ

МУСОБАҚАДОШ ОБЛАСТЛАР ХАЛҚ ХЎЖАЛИГИ ТАРМОҚЛАРИНИНГ 1980 ЙИЛ ЯНВАРЬ-АПРЕЛЬ ОЙЛАРИДАГИ АСОСИЙ ИШ КЎРСАТКИЧЛАРИ

	Тошкент	Жиззах	Иваново
САНОАТ			
Ишлаб чиқаришнинг ўсиш суръатлари — процент ҳисобида	104,7	108,4	101,5
Реализация планининг бажарилиш проценти	102,0	103,5	101,5
Пландан ташқари реализация қилинган маҳсулот — миллион сўмлик	35,9	3,0	30,0
Маҳсулот реализация бўйича планни бажармаган корхоналар сони	7	2	35
Корхоналарнинг умумий сонига нисбатан процент ҳисобида	1,7	4,0	12,0
Саноат-ишлаб чиқариш ходимлари сонининг ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан ўзгариши — процент ҳисобида	101,5	103,7	98,8
Меҳнат унумдорлиги бўйича планнинг бажарилиш проценти	101,7	104,7	102,2
Меҳнат унумдорлигининг ўсиш суръатлари — процент ҳисобида	103,2	104,5	102,8
Меҳнат унумдорлиги бўйича планни уддаламаган корхоналар сони	56	10	61
Корхоналарнинг умумий сонига нисбатан процент ҳисобида	13,9	20,0	20,9
Барча турдаги калава ишлаб чиқариш — минг тонна	5,3	—	109,4
Шу жумладан пландан ташқари ишлаб чиқарилгани	—	—	—
Тола ишлаб чиқариш планининг бажарилиш проценти	85,2	—	97,9
Барча турдаги газлама ишлаб чиқариш — миллион погон метр	62,5	—	760,4
Газлама ишлаб чиқариш планининг бажарилиш проценти	88,7	—	98,6
ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИГИ			
Барча категориядаги хўжаликларда асосий чорвачилик маҳсулотлари харид қилишнинг бажарилиш проценти, пландан ташқари харид қилингани ҳам ҳисобга киради:			
чорва ва парранда	82	74	79
сут	70	70	47
тухум	81	82	71
1980 йилнинг январь-апрелида колхоз ва совхозларда чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва чорванинг маҳсулдорлиги:			
Чорва ва парранда асосий турларини тирик вазнда сўйиш учун реализация қилиш — минг тонна	14,0	5,0	21
1980 йилнинг январь-апрелида 1979 йилнинг январь-апрелига нисбатан процент ҳисобида	114,2	111,1	132
Жами соғиб олинган сут — минг тонна	48,8	10,2	89
1980 йилнинг январь-апрелида 1979 йилнинг январь-апрелига нисбатан процент ҳисобида	111,0	112,1	93
Товуқ тухуми етиштириш — миллион дона	101,6	12,1	119,9
1980 йилнинг январь-апрелида 1979 йилнинг январь-апрелига нисбатан процент ҳисобида	111,8	122,5	110
Ҳар бир соғин сигир ҳисобига соғиб олинган ўртача сут миқдори — килограмм	1076	799	560
1980 йилнинг январь-апрелида 1979 йилнинг январь-апрелига нисбатан процент ҳисобида	105,2	105,7	93
Ҳар бир товуқдан олинган ўртача тухум миқдори — дона	61	58	74
1980 йилнинг январь-апрелида 1979 йилнинг январь-апрелига нисбатан процент ҳисобида	103,4	111,5	104
КАПИТАЛ ҚУРИЛИШ			
Давлат капитал маблағлари ҳисобига амалга оширилгани (процент ҳисобида)			
Капитал маблағ сарфлаш планининг бажарилиши	91	77	82
Қурилиш-монтаж ишлари планининг бажарилиши	94	71	81
Уй-жой қурилишига капитал маблағ сарфлаш	86	110	81
САВДО			
Давлат ва кооператив савдоси товар обороти планининг бажарилиши, умумий овқатланиш ҳам ҳисобга киради — процент ҳисобида	101,5	101,8	102
Шу жумладан чакана товар обороти	101,5	101,8	102
Умумий овқатланиш товар обороти	101,8	102,0	99,0
АҲОЛИГА МАИШИЙ ХИЗМАТ КЎРСАТИШ			
Маиший хизмат кўрсатиш ҳажми планининг бажарилиши — жами процент ҳисобида	100,3	99,9	100,8
Шу жумладан шаҳарларда	100,1	100,9	100,6
қишлоқларда	100,7	99,4	102

СИФАТЛИ ТОЛА

ПИСКЕНТ пахта тозалаш заводи коллективи ўнинчи беш йилликнинг сўнгги йилида юксак социалистик мажбуриятлар олиб ишламоқда. Пахта тозаловчилар йил давомида пландагидан ташқари камида 2 миллион сўмлик маҳсулот реализация қилиш учун курашмоқдалар.

Область пахта тозалаш саноатининг пешқадам корхоналаридан ҳисобланган бу завод ишчи-хизматчилари эл-юрт олдида берилган ана шу ваъданинг тўла уддасидан чиқиш учун барча резерв ва имкониятлардан фойдаланишга ҳаракат қилишяпти. Социалистик мусобақа тобора авж олдириляпти. Унинг оммавийлиги ва ошкоралиги таъминланиб, янги-янги формалари жорий қилиняпти. Мавжуд асбоб-ускуналардан самарали фойдаланишга алоҳида эътибор берилмоқда. Ишлаб чиқариш илғорларининг тажрибаси кенг ёйилмоқда.

Заводда қатор ватанпарварлик ташаббуслари издошлари сони кўпайиб боряпти. Бригадалар коллективлари, айрим ишчилар ўнинчи беш йиллик ва унинг сўнгги йили планларини муддатидан илгари бажаришга қатъий аҳд қилган ҳолда ишламоқдалар.

Шунинг учун ҳам коллектив меҳнати натижаси баракали бўляпти. Давлат планлари зиёдаси билан бажариляпти. Йил бошидан бери қўшимча реализация қилинган маҳсулот миқдори 65 минг сўмликни ташкил этди. Толанинг деярли ҳаммаси аъло сифат билан қабул қилинди. Бу маҳсулотнинг аксарият қисми чет эл мамлакатларига юборилди. Шу даврда корхона ишлаб чиқариш кўрсаткичлари ўтган йилдагига нисбатан кескин яхшиланди. Жумладан, ишлаб чиқариш ҳажмининг ўсиш суръатлари 17,6 процентни ташкил этди. Меҳнат унумдорлиги эса 14,7 процент ортди. Бу муҳим кўрсаткич бўйича тўрт ойлик топшириқ ҳар бир ишловчи ҳисобига анча ортиғи билан адо этилди.

Бригадалараро социалистик мусобақада Ваҳоб Абдураҳмонов раҳбарлик қилаётган 3-бригада коллективи пешқадамлик қилмоқда. Бригада аъзолари ишлаб чиқаришни пухта ташкил этиш туфайли ҳар куни топшириқни зиёдаси билан бажаряпти. Улар ҳар сменада 30 тоннадан ошириб тола, 3,5 тонна атрофида момиқ ишлаб чиқармоқдалар. Бу планда белгиланганига нисбатан бироз кўпдир. Маҳсулотнинг ҳаммаси юқори сифат билан қабул қилинмоқда.

Бу коллектив билан мусобақадош В. Нагорний раҳбарлик қилаётган бригада аъзолари ҳам кўпинча мукофотли ўринларни эгалламоқдалар. Ишчилардан Эргаш Бўтаев, Абдужамил Ўринбоев, Сора Абдуллаева, Вера Тосик ва бошқалар меҳнатга коммунистик муносабатда бўлиш намуналарини кўрсатишмоқда. Ҳар сменада ишлаб чиқариш топшириғини 120 процент ва ундан ҳам ошириб адо этишяпти.

Ўтган тўрт ойда яхши меҳнат натижаларига эришган коллектив ишлаб чиқариш самарадорлиги ва иш сифатини янада ошириш учун социалистик мусобақа байроғини тобора баланд кўтармоқда.

Т. ҚОСИМОВ,
Пискент район партия комитетининг ходими.

Тошкентдаги 2-пойафзал фабрикасининг тайёрлов цехи пешқадамларидан Мухтабар Зияева билан Моҳиниса Султоновалар ўнинчи беш йиллик планини бажариб, шу кунларда келаси беш йиллик ҳисобига маҳсулот ишлаб чиқармоқдалар. Бу илғорлар планни муттасил ошириб бажариш билан бирга маҳсулот сифатига алоҳида эътибор беришмоқда.

Суратда: тикувчи-мотористкалар Мухтабар Зияева ва Моҳиниса Султоновалар.

И. Глауберзон фотоси.

«ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ» МАТЕРИАЛЛАРИ ИЗИДАН

«9-ҒИШТ ЗАВОДЛАРИ БОШҚАРМАСИ»

Газетанинг 1980 йил 3 апрель сонида «Қолоқ корхоналар йўқламаси» рубрикаси остида ана шундай сарлавҳа билан танқидий мақола босилган эди. Унда Чирчиқдаги 9-ғишт заводлари бошқармаси коллективининг қурилишлар учун жуда ҳам зарур бўлган ғишт ишлаб чиқариш планларини бажармаётганлиги танқид қилиниб, унинг сабаблари очиб ташланган эди.

Редакция Ўзбекистон Компартияси Чирчиқ шаҳар комитетининг биринчи секретари П. Юсупов имзоси билан жавоб хати олди. Унда мақолада кўрсатилган камчиликлар тўғри эканлиги қайд қилиниб, шундай дейилади: «9-ғишт заводлари бошқармасининг қониқарсиз ишлаётганлиги шаҳар партия комитетининг бюро мажлисида Ўзбекистон ССР Бинокорлик материаллари саноати министрининг ўринбосари С. А. Абдукаримов иштирокида муҳокама қилинди. Коллектив фаолиятини яхшилаш бўйича чоралар белгиланди.

Корхона партия, касаба союз, комсомол ташкилотлари маъмурият билан бирга 9-ғишт заводлари бошқармаси ишини яхшилаш ва 1980 йил планининг бажарилишини таъминлашга қаратилган тадбирлар ишлаб чиқдилар».

ДРАМАТУРГИЯ

ЎТГАН йилги драматургиямиз хирмони ранг-баранг жанрларда намуналар ижод этилганлиги билан кўзга ташланади. Ҳамза Ҳакимзода Ниёзий ижодининг тадқиқотчиларидан бири, профессор Лазиз Қаюмов улуғ санъаткор таваллудининг 90 йиллигига бағишлаб «Қалдирғоч» номли драма («Шарқ юлдузи» журнали, 1979 йил, 1-сон) яратди. Муаллиф диққат марказида Ҳамза характерининг муҳим қирраси бўлган унинг гуманизмини очиш туради. Бу ният Улуғ Октябрь тонгида ўлка ўспиринларининг оғир, аянчли ҳаётларини кўрсатишдан бошланиб, очюпун ҳолда дайдиган болаларнинг янги замона паноҳида, интернатлар бағрида ором топиши, советлар тузуми туфайли мамлакатимизнинг муносиб гражданлари, курашчилари бўлиб етишишлари ёшларнинг бир гуруҳ образларини чизиш орқали ёритилади. Ҳамза пьесада безори болаларга ғамхўр, меҳрибон дўст, уларни илм-маърифатли қилишга ўзини бағишлаган фидойи устоз-муаллим сифатида гавдаланади.

Асарда мураккаб сиёсий-иқтисодий даврда оғир қисматга дуч келган йигит-қизларнинг реалистик образлари чизилган. Айниқса, етим қиз Қалдирғоч образи алоҳида меҳр билан гавдалантирилган. У қўрқмас, устози кўрсатган йўлдан дадил борувчи, қишлоққа отланиб халқни ҳақиқат ва маърифат йўлидан бошлашга жазм этганларнинг қалдирғочи сифатида эсда қолади. Айни вақтда у муаллифнинг драматурглик фаолиятининг илк даракчиси сифатида ҳам мажозий маънога эга.

Пьесада ғоявий мақсад қарама-қарши қутблар кураши усулида очилган. Аммо бош драматик ҳаракат яхлитлигини таъминловчи негиз драматик коллизия тугунининг кечроқ тугилиши, кескинликнинг ноизчиллиги, персонаж, эпизод ҳамда кўринишларнинг кўплиги каби нуқсонлар асар драматизмини сусайтиради. Натижада, образлар характерини очиш борасидаги имкониятлар торайиб қолади. Аммо асарни романтик драма деб аташ ўзини оқлайди. Лазиз Қаюмов «Қалдирғоч» пьесаси билан адабиётимизда улуғ Ҳамза образини яратиш борасидаги К. Яшин асарлари, А. Умарийнинг «Ҳамза», З. Фатҳуллиннинг «Томоша давом этади» каби саҳна асарлари даврасини тўлдиради. Унинг ҳозирдаёқ бир неча театрларимиз саҳнасида қўйилганлиги драманинг элга манзур бўлаётганидан нишонадир.

Иброҳим Хўжаахмаднинг «Муборак» («Шарқ юлдузи», 1979 йил, 8-сон) пьесаси тематик жиҳатидан «Қалдирғоч»га анча яқин ва ҳамоҳанг. Бунда 20-йилларда хотин-қизлар учун биринчи янги мактаблар очиш бобидаги қийинчиликлар қаламга олинган. Автор асарни драматик қисса деб атаган. Лекин «Муборак»ка пьеса тарзида ёндошишга ҳаддимиз сиғади. Автор унда янги иқтисодий сиёсат ҳукм сурган йилларга мансуб кўпгина кескин ҳаётий эпизодларни, қизиқарли инсоний қисматларни қамраган. Муборак образи муаллифнинг диққат марказида туради ва у ўлкада янги тузум шароитидаги биринчи муаллима сифатида тақдим қилинади. Албатта, янгилик, айниқса, асрлар бўйи қулликда ҳаёт кечирган ўзбек хотин-қизларини маърифат масканларига жалб қилиш осонликча амалга ошгани йўқ. Оммани нодонлик ва гумроҳлик кишанларида сақлаш, диний сафсаталар пардаси остида разил ниятини яшириб, кишилар онгини заҳарлаш пайига тушган тоифалар у вақтда жиддий социал кучни ташкил қилар эди. Давр руҳини, муросасиз зиддиятлар мўллигини ҳисобга олсак, кучлар нисбати — янгилик билан эскилик ўртасидаги беомон рақобат миқёси асар орқали бир мунча кўз ўнгимизга келади. Ахир ўша йилларда не-не фаола қизлар, янгилик сари талпинган ҳур аёллар ёвуз кучлар ҳуружидан қон қақшадилар. Мана шу ҳаётий ҳақиқатларнинг ақалли бир чеккасини «Муборак» асарида кўришга умид боғлашга китобхон тўла ҳақли. Аммо пьеса бундай умидни оқламайди. Ҳаётий зиддиятларни образлараро муносабатларда, кескин усулда бевосита ифодалаш ўрнига муаллиф шахсий манфаати бобида найранг йўлини тутган айрим шахсларнинг ифлос кирдикорларини кўрсатишга берилиб кетади ва турмуш ҳақиқатини очишда восита бўлиши кўзда тутилган интрига асосий ўринга чиқарилади. Энг муҳими, драматург асардаги воқеалар давомида яхлит ғоявий ниятни бадиийлаштириш устида етарли бош қотирмайди. Тўғрироғи, бундай ғоявий ният қатъий чегаралаб олинмайди. Асарда янги мактаб очилишига қарши турган кимса биргина дуохон Отинбиби, холос. Ўз қизининг севган йигити билан топишишига қарши туриб, ўртада қонунсиз, ташландиқ зурриёд — Попукнинг ҳаётга келишига сабабчи бўлган бу разил аёлни янгиликка отлантирган социал негиз — унинг ўз муҳитидагилар билан алоқаси мутлақо сезилмайди. Отинбиби образининг асар охирида ўзидан ўзи четга чиқиб қолиши ҳам муаллиф хоҳишининг натижасидир. Башоратхон образи ҳам конфликтга киришувчи кучларга нисбатан қатъий позициясини белгилаб олмаган. Ижобий персонажлардан комсомол активисти Абдурашид билан Иқлим бибининг бир-икки ўриндаги кескин гаплари демаса, ўртадаги курашда изчил қатнашувчи куч вакиллари кўринмайди. Бош қаҳрамон Муборак муҳитида даврнинг илғор руҳига имо-ишора сезилса-да, ўша йиллар курашида енгиб чиққанлар руҳи йўқ даражада. У воқеаларнинг кечишига тобе йўсинда — пассив қиёфада гавдаланади. Ваҳоланки, саҳна асарида воқеани характер юзага чиқаради ҳамда унга йўналиш берар экан, драматик моҳиятнинг сустлигига сабаб асар негизидаги конфликтнинг ожиз ва тарқоқлиги, унинг санъаткорона юзага чиқарилмаганлигидир. Шу сабабли ҳам эсда қоларли характерлар кўзга ташланмайди.

ҲАР ТУП ҒЎЗА АРДОҚДА

Ғўзани қуёш фарзанди, дейишади. Ҳақиқатан ҳам у баравж ривожланиши, ҳосил тўплаши, пахтанинг эрта очилиши учун ҳарорат юқори бўлиши керак. Лекин, янада муҳими, ғўза деҳқон меҳрига қониши, ардоқланиши лозим. Ўтган йилги тажрибамиз буни яна бир карра исботлади. Бултур пахтакорларимиз жуда катта синовдан ўтдилар. Ҳарорат паст келиши, тез-тез ёғингарчилик бўлиб туриши билан бир қаторда июнь ойининг бошларидаги дўл хўжалигимиз пахта майдонларига катта зарар етказди. Биз 1180 гектар майдоннинг 600 гектарини бузиб, қайта чигит экишга мажбур бўлдик. Шунга қарамай омилкор пахтакорларимиз фақат планнигина бажариб қолмай, социалистик мажбуриятларини ҳам шараф билан адо этишди. Ҳар гектар майдондан 35,3 центнердан ҳосил олиниб, давлатга 4123 тонна пахта сотилди.

Колхозимиз аъзолари ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида янада улкан марраларни эгаллашни режаладилар. Улар 1150 гектар майдонга чигит экиб, ҳар гектар ердан 38 центнердан ҳосил олиш ва Ватанга 4350 тонна «оқ олтин» армуғон этишга қарор қилишди. Пахта ҳосилдорлигини ошириш учун куз ва қиш ойларида муҳим тадбирларни амалга оширдик.

Экин майдонларимизнинг рельефи, суғориш шароити турлича. Жумладан, пахта экиладиган 550 гектар майдонимиз қирликларга жойлашган. Умуман уларни шартли суғориладиган майдонлар деса ҳам бўлади. Аввалги йилларда бу далаларга иккита насос орқали сув чиқарилар эди. Улар секундига 0,5 куб метр сув чиқариб бериш қувватига эга эди, холос. Бу эса сув танқис йиллари ғўзани атиги икки марта суғориш имконини берарди. Бу йил область сув хўжалиги бошқармаси ёрдами билан уларнинг ўрнига 4 та кучли насос ўрнатилди. Бу насослар секундига икки куб метр сув чиқариб бериш қувватига эга. Эндиликда қирликлардаги пахтазорларда сув танқислигига барҳам берилади.

Гижгон массивидаги экин майдонларимизда эса аксинча, сизот сувлари ер сатҳига яқин жойлашган. Бу йил уларнинг мелиоратив ҳолатини яхшилаш учун қўшимча коллектор зовурлар қазилди. Натижада шу йилнинг ўзидаёқ 100 гектар экин майдонларининг мелиоратив ҳолатини яхшилаш имкониятига эга бўлдик.

Биз алмашлаб экишни ҳам тўлиқ жорий эта бошладик. 9 далали алмашлаб экиш схемамизга биноан 70 гектар майдонда янги бедазорлар ташкил этдик. Шунингдек, 90 гектар ерга судан ўти, 100 гектар майдонга маккажўхори ва бошқа озуқа экинлари экилди. 70 гектар эски бедазорлар бузилиб, ўрнига чигит экилди.

Механизаторларимиз бу йил чигит экишни ҳар қачонгидан ҳам уюшқоқлик билан ўтказдилар. 800 гектар майдонга «Тошкент-1», ўтган йили вилт тарқаган 350 гектарга эса «108-Ф» пахта навлари чигити қадалди. Ер шароитларимизни ҳисобга олиб, 750 гектар ерга чигитни 90Х7Х1, 400 гектарга эса 60Х10Х1 схемасида экдик. Чигит экиш билан бир йўла ҳар гектар майдонга 150 килограммдан азот ўғитлари ва гербицидлар солинди.

Чигит экиш агротехника муддатларида сифатли ўтказилганлиги учун уни тупроқнинг намига бир текис ундириб олдик. Чигит текис униб чиқиши биланоқ қатор ораларига ишлов бериш бошлаб юборилди. Колхозимизда 26 чопиқ трактори мавжуд. Уларнинг ҳаммасига культиваторлар осилди. Механизаторларимиз культивация сифатли ўтказилиши учун ҳар бир агрегатда 36—40 тадан ишчи органи бўлишига алоҳида эътибор бердилар.

Ёш ниҳолларнинг тез ривожланиши кўп жиҳатдан озуқага боғлиқдир. Шунинг

ХЎЖАЛИК РАҲБАРИ МИНБАРИ

учун биз ғўзани культивация қилиш билан бир йўла озиқлантиришни ҳам олиб бордик. Бунинг учун барча чопиқ тракторларига «СУЗ»лар осилди. Биринчи озиқлантириш пайтида ҳар гектар майдонга 150 килограммдан азот солинди.

Пахтакорларимиз тўлиқ гектарлар ҳосил қилишга ҳам катта эътибор бердилар. Ғўзани яганалаш ўз вақтида ва сифатли ўтказилди. Бу муҳим агротехника тадбири ўтказилгандан кейин ҳар гектар майдонда ўртача 125—130 минг тупдан кўчат қолдирилди. Ҳар бир даладаги кўчатлар сони акт билан бригада бошлиқлари, механизатор ва сувчиларга топширилди.

Ҳозир сувчиларимиз пахта далаларига биринчи сув таратишни бошлаб юборганлар. Ғўзани суғоришга 115 нафар энг тажрибали сувчиларни жалб этганмиз. Улар колхоз томонидан бепул берилган махсус кийимбош билан таъминланган. Сувчиларга қирли зонадаги ҳар гектар майдонни сифатли суғоришлари учун 12 сўм, текис жойларда эса 10 сўм пул тўланади.

Колхозимиз правлениеси ва партия ташкилоти ҳосил тақдири механизатор ва сувчилар қўлида эканлигини англаган ҳолда улар ўртасида социалистик мусобақани кенг авж олдириш тадбирларини белгилаб, амалга оширмоқдалар. Механизатор ва сувчилар ўртасидаги мусобақага ҳар 10 кунда якун ясаб борилади. Бу меҳнат беллашувида ғолиб чиққан бешта механизатор ва бешта сувчи 50—100 сўмдан пул мукофотлари билан тақдирланадилар.

Мусобақага якун ясалаётганда культивация ва суғориш сифатига алоҳида эътибор берилади. Колхозимиз мутахассислари ва тажрибали пахтакорлардан иборат сифат комиссияси ҳар бир механизатор ва сувчининг иш сифатини текшириб чиқади. Бу текширишда механизатор ва сувчилар ишида нуқсонлар аниқланса, уларнинг огоҳлантириш талонларига тегишли белгилар қўйилади. Бу камчиликларга йўл қўйганларга бажарган ишлари учун ҳақ тўланмайди, улар устама мукофотдан маҳрум қилинадилар.

Хўжалигимизнинг кўпгина механизатор ва сувчилари сидқидилдан меҳнат қилиб, пахтазорда жонбозлик кўрсатишмоқда. Дала гвардиячиларидан Х. Ўрозалиев, Ж. Нурматов, О. Ўрозалиев, У. Раҳматов, Ҳ. Деҳқонбоев, А. Турсуновлар кунига 8—10 гектар майдондаги ғўзаларни оби-тобида культивация қилаётирлар. Ғўзаларни оби-ҳаётга қондиришда эса Р. Ҳожибеков, Н. Сатторов, А. Умаров, С. Йўлдошев, А. Аҳмедов, Э. Ҳамроевлар намуна кўрсатиб келмоқда.

Пахтакорларимиз июнь ойини ғўза парваришида зарбдор ойга айлантиришга қарор қилганлар. Бу ойда ғўза қатор ораларига камида икки марта ишлов берилади. Июнда иккинчи озиқлантириш ва суғоришни ниҳоясига етказамиз.

Бу йил колхозимизнинг илғор бригадалари аъзолари «оқ олтин»дан рекорд ҳосил етиштириш учун мусобақалашмоқдалар. Р. Сулаймонов, М. Аҳмедова, Т. Азаматов, Н. Ҳожибековлар бошлиқ бригадалар пахтакорлари элликцентнерчилар ҳаракатига қўшилишди. А. Аҳмедов, Ў. Норматов бошлиқ бригадалар коллективлари эса 45 центнерлик маррани кўзлаганлар. Бу мўл ҳосил усталари аҳдларига яраша меҳнат қилиб, ғўза парваришида намуна кўрсатишяпти.

КПСС Марказий Комитетининг июль (1978 йил) Пленуми қарорлари асосида хўжалигимизда чорвачиликни ривожлантиришга ҳам катта эътибор бермоқдамиз. Чорвадорларимиз бу йил гўшт етиштиришни 1979 йилга нисбатан 32, сутни эса 20 процентга кўпайтиришга қарор қилганлар. Улар ўз сўзларининг устидан чиқмоқдалар. Ҳозирнинг ўзида давлатга гўшт топшириш ярим йиллик плани уддалаб қўйилди. Давлатга сут сотиш эса ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 10 тоннага кўпайди.

Пахтакорларимиз ҳосил кўчатдан олинишини яхши биладилар. Шунинг учун ҳар туп ниҳолни ардоқлаб парвариш қилиб, юксак мажбуриятга яраша мўл ҳосил етиштирилишини таъминлайдилар.

А. ҚУРБОНҚУЛОВ,
Бўка районидаги «Ленинизм» колхозининг раиси.

ДУНЁ ОВОЗИ
чет эл хабарлари

МТП МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ БАЁНОТИ

ҚОҲИРА, 26 май. (ТАСС). МАР миллий тараққийпарвар (сўл) партия Марказий Комитети Бош секретариатининг бу ерда тарқатилган баёнотида қуйидагилар айтилган: кейинги йилларда Миср раҳбарлари ўтказиб келаётган сиёсат мамлакатни боши берк кўчага олиб кирди ва тангликка дучор қилдики, бу ҳол сиёсий, иқтисодий ва ижтимоий ҳаётнинг барча соҳаларида сезилмоқда.

Баёнотда ҳозирги режимнинг демократик эркинликларни янада чеклашдан ва оппозицион кайфиятларни бостиришдан иборат йўли қатъиян қораланади. Ҳужжатда уқтириладики, яқинда қабул қилинган «иллат тўғрисидаги қонун» ўзгача фикрдагиларни таъқиб этиш, дунёқараш ва фикрларни изҳор этиш эркинлигини бостириш учун маъмурларга янги имкониятлар беради. МТП Миср бошидан кечираётган танглик президент мутлақ ягона ҳукмдорлик қилаётган системанинг мантиқий оқибатидир, деб ҳисоблайди. Шундай системада, дейилади баёнотда, президент ҳатто ўзи чиқарган қонунларни бузаётганлигига ажабланмаса ҳам бўлади.

Баёнотнинг Миср иқтисодий аҳволига бағишланган бўлимида қайд этиладики, ҳукуматнинг «очиқ эшик» сиёсати мамлакатда паразит капитал фаолиятини рағбатлантиради, саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш эҳтиёжларини эътиборга олмайди, экономикани планлаштириш принципларини назар-писанд қилмайди, ички бозорни хусусий секторга бериб қўяди. Халқаро валюта фонди ҳамда реконструкция ва ривожланиш халқаро банкининг йўл-йўриқларига мувофиқ ўтказилаётган бу сиёсат нарх-наво тўхтовсиз кўтарилишига олиб келди. Бу сиёсат «чайқов бозор»даги қаллоблар, чайқовчилар ва бошқа кооочалонлардан иборат бир тўда текинхўрларнинггина манфаатларига мос келади.

МТП «Фаластин мухторияти» юзасидан Миср — Исроил — Америка музокараларидаги аҳволни таҳлил этиб, Қоҳира расмий доираларининг таслимчилик позициясини қаттиқ танқид қилади. Музокаралардаги ҳозирги «боши берк кўча» баёнотда Кэмп-Дэвид битимлари имзоланиши арафасидаги вазиятга таққосланади.

Ўшанда аввалги битимни, сўнгра эса батамом Исроилнинг ҳукми ўтказилган шартлардаги сепарат «сулҳ» шартномасини ҳам имзолаган Мисрнинг ён беришлари ҳисобига «боши берк кўча»дан чиқиш йўли топилган эди. Бугунги кунда ана шу воқеа яна такрорланишга яқин қолди. Кэмп-Дэвидда тузилган битимлар сулҳ битимлари эмас эди, деб таъкидланади баёнотда. Бу битимлар АҚШ, Исроил ҳамда Миср ҳукумати ўртасида иттифоқ тузиш мақсадини кўзлаган эдики, буни АҚШнинг Миср территориясида базалар тузаётганлиги ва ҳарбий кучларини бошқача йўллар билан сақлаб тургaнлиги тўғрисида ҳар куни олинаётган хабарлар ҳам тасдиқлаб турибди.

МТП Марказий Комитети Бош секретариатининг баёнотида мамлакатда амал қилаётган ва демократияга хилоф бўлган барча қонунлар бекор қилиниши, сиёсий маҳбуслар дарҳол озодликка чиқарилиши, президентнинг ваколатлари чекланиши, таъсис мажлиси чақирилиб, у конституцияни демократик йўл билан қайта кўриб чиқиши; демократик ва ватанпарвар кучларнинг вакилларидан иборат ҳукумат тузилиши талаб этилади.

Р. МУГАБЕНИНГ МАТБУОТ КОНФЕРЕНЦИЯСИ

СОЛСБЕРИ, 26 май. (ТАСС). Мамлакат Бош министри Р. Мугабе бундай деди: Зимбабве ҳукумати Жанубий Африка Республикаси ва Намибия мазлум халқларининг олиб бораётган озодлик курашини қўллаб-қувватлайди. Р. Мугабе бу ерда матбуот конференциясида сўзга чиқиб, Зимбабве Африка жанубидаги бошқа мустақил давлатларнинг регионда мустаҳкам тинчлик, хавфсизлик ва барқарорликни таъминлаш йўлидаги ҳаракатини қўллаб-қувватлашини уқтириб ўтди.

Мозамбик ва Замбия сингари дўст Африка давлатларига қарши қўпорувчилик ҳаракатлари учун мамлакатимиз территориясидан фойдаланишга йўл қўймаймиз, деб таъкидлади Р. Мугабе.

Томонлар Зимбабве билан Мозамбик ўртасидаги музокаралар давомида, шунингдек ўзаро иқтисодий ҳамкорлик масалаларини, айниқса транспорт, энергетика ва алоқа сингари соҳаларда ҳамкорлик масалаларини қараб чиқдилар. Жумладан Мозамбикнинг Мапуту ва Бейра портларидан Зимбабве товарларини экспорт қилиш учун фойдаланиш, Бейру билан чегарадаги Умтали шаҳри ўртасида нефть қувуридан яна фойдаланиш тўғрисида музокаралар олиб борилди.

Зимбабве Бош министри ички сиёсат масалаларига тўхталиб, давлат аппаратида африкаликларнинг мутаносиб даражада вакиллари бўлишини таъминлаш мақсадида давлат аппаратини қайта қуриш зарурлигини уқтириб ўтди.

ҚЎЙЧИВОНЛАР ҒАЙРАТИ

Ям-яшил Оқбердисой адири ҳозирги кунларда қўй-қўзилар билан тўла. Қўзилатиш мавсуми муваффақиятли ўтказилганлиги туфайли отарларга янги отарлар қўшилди. Бўстонлиқ районидаги Жданов номли колхоз чўпонлари ҳам катта муваффақиятга эришдилар. Колхоз бўйича ҳар юз совлиқдан 102 тадан қўзи олинди. Отарлардаги қўй-қўзиларнинг сони 12 мингтадан ошди.

Моҳир чўпонлар Қўнис Абдуғаниев ва Пердигул Ойнабековалар, айниқса, қувончли натижаларга эришдилар. Улар ҳар юз бош совлиқдан 120—135 тадан қўзи олиб, чўпонлар ўртасидаги социалистик мусобақада ғолиб чиқишди.

Ҳозир қўйчивонлар яна бир муҳим кампания —жун қирқишни қизғин олиб бораётирлар. Отарларда 10 та агрегат бетўхтов ишлаяпти. Айниқса, Қувват Бойтўргонов, Анор Эрмоновлар фидокорона меҳнат қилишмоқда. Уларнинг ҳар бири кунига 225—250 килограммдан жун қиришяпти. Албек Бейсенов ва Боймон Қолдоровлар ҳам илғорлардан ортда қолмасликка ҳаракат қилаяптилар. Улар кунига 200 килограммдан ошириб жун қирқишга муваффақ бўлмоқдалар.

Колхозчилар ўнинчи беш йилликнинг якунловчи йилида чорвачилик маҳсулотлари етиштириш ва давлатга сотишни кескин кўпайтириш мажбуриятини олганлар. Фермалар ходимлари бу йил аҳоли дастурхонига 190 тонна гўшт, 360 тонна сут, 160 минг дона тухум тортиқ қилишни режалашган. Бу мажбуриятлар муваффақиятли адо этилмоқда. Ҳозиргача давлатга 70 тонна гўшт, 100 тонна сут, 60 минг дона тухум сотилди.

Ф. НУРМАТОВ.

Оққўрғон районидаги «Коммунизм» колхози чорвадорлари сенаж бостириш планини бажардилар. Шу кунгача пландаги 770 тонна ўрнига 910 тонна ширали озуқа бостирилди. Суратда: сўнгги хандаққа сенаж бостириш пайти.

П. Эргашев фотоси.

АҚШ ШАРТНОМАЛАРНИ БУЗМОҚДА

МЕХИКО, 27 май. (ТАСС). Қўшма Штатлар Панама канали тўғрисида 1977 йилда тузилган шартномаларни жуда қўпол равишда бузмоқда, ўз зиммасига олган мажбуриятларни бажармаяпти. Панама Республикаси президенти маҳкамасининг бу ерга келган секретари Хорхе Эдуардо Риттер шундай деб айтди.

Вашингтон, деди у, каналдан Америка билан тенг фойдаланиши керак бўлган Панама томони билан ҳисоблашишни истамаяпти. У океанлараро сув йўли устидан ўз ҳукмронлигини сақлаб қолишга интилмоқда. АҚШнинг айби билан ҳозиргача имзоланган ҳужжатларда кўзда тутилганидек, каналдан икки мамлакатнинг фойдаланишига тегишли проблемаларни муҳокама қилиш учун канални бошқарувчи қўшма Панама-Америка комиссиясининг бирон та ҳам мажлиси ўтказилмади. Бунинг устига америкаликлар ҳатто шу комиссияга ўз вакилларини тайинламадилар ҳам. Шартномалар тузилгандан кейин АҚШ Панама канали хусусида бир қанча тадбирларни амалга оширди. У шу тадбирлар хусусида Панама билан келишиб олиш у ёқда турсин ҳатто бу тўғрида хабардор ҳам қилмади.

Х. Э. Риттер Панамага нисбатан Вашингтоннинг тутган позициясига суверен мамлакатга қилинган ўзбошимчалик ва менсимаслик, деб баҳо берди.

ҚИТЪАЛАРДАН ДАРАКЛАР

● СОФИЯ. Болгариянинг газлама гулини программалайдиган янги электрон қурилмаси «КРУЦ-1» деб аталади. Прибор яқинда пойтахтдаги Н. Иванов номли юнг-газлама комбинатида пайдо бўлди ва дарров тўқувчиларга манзур бўлди. Янги аппарат гулни бир мунча мураккаблаштиради, уларни ниҳоятда ранг-баранг қилади. Оператор газламага туширилиши зарур бўлган аниқ конфигурация ва гулнинг керакли бўёқларини машина хотирасига ўтказмоғи учун бир неча минут кифоя қилади. Перфоленталар ёрдами билан программалашнинг аввалги методи анча қимматга тушиб, бундай ишлар учун тўрт соатдан кўпроқ вақт керак бўларди.

Янгиликни ишлаб чиқаришга кўплаб жорий этиш станокларнинг бекор туришига барҳам беради. «КРУЦ-1» меҳнат унумдорлигини 40 марта оширади. Бундан ташқари у мутлақо шовқинсиз, пухта, ихчамдир.

● АДДИС-АБЕБА. Бу ерда қишлоқ хўжалиги министрлигининг хабар қилишича, Эфиопиянинг чорвачилик ресурсларида 76 миллион бош уй-ҳайвони бор. Мамлакатда умуммиллий революцион тараққиёт ва марказлашган планлаштириш кампанияси янги зотларни селекция қилиш, мамлакатда ишлов бериладиган ерларнинг қарийб ярмини эгаллаган яйловларни яхшилаш, ўт-ўланнинг янги навларини яратиш йўли билан чорвачилик маҳсулдорлигини кўпайтиришни кўзда тутади. Яйловларни яхшилаш соҳасидаги тадқиқотлар СССР ва ГДРлик олимлар иштирокида олиб борилмоқда.

● ДЕҲЛИ. Кейинги бир неча ой ичида Уттар-Прадеш штатининг қурғоқчиликдан зарар кўрган районларида қарийб 30 мингта «адолатли нарх-наво магазинлари» очилди. Бу магазинлардаги озиқ-овқат ва энг зарур молларнинг кўпчилиги «қора бозор» жаллоблари ва чайқовчиларидан мусодара этилган. Икки ой ичидагина тортиб олинган молларнинг жами нархи 20 миллион рупий бўлди.

Ҳозир Ҳиндистонда 245 мингта «одилона нарх-наво магазинлари» очилган бўлиб Ҳиндистон меҳнаткашлари бу дўконлардан қатъий давлат нархлари билан қанд, ўсимлик мойи, керосин, газлама ва бошқа зарур молларни харид қила оладилар.

(ТАСС).

ВА ЗАМОН

САҲНА АСАРЛАРИ ТЎҒРИСИДА МУЛОҲАЗАЛАР

Туроб Тўланинг «Қуввайи қаҳқаҳа» шеърий трагедияси («Шарқ юлдузи», 1979 йил, 11—12-сонлар) кейинги йилларда театрларимиз саҳналарида қўйиладиган ва нашр қилинган ўнларча саҳна асарлари орасида, мавжуд нуқсонларига қарамай, ғоявий-эстетик қуввати билан ажралиб туради. Муаллифнинг трагедия соҳасида изчил қалам сураётганлигини ҳам қайд этмоқ зарур — у бундан олдин «Қизбулоқ» трагедиясини ёзганди. Асарда шоира Нодира образини гавдалантириш мақсад қилиб қўйилган. Бу нодир истеъдод соҳибаси тўғрисида бир қанча асарлар ёзилди. Шунга қарамай, Т. Тўла ўз трагедиясида шоира ва унинг муҳитидагилар характерларида янги қирраларни топади ва уларни таъсирли ифода этади. Саҳна асарининг негизи ва жони бўлган коллизиянинг ҳаётийлиги, ғоя ва характерларни ифодаловчи бу воситани маҳорат билан ривожлантириш орқали шундай фазилатга эришилган. Ҳозирги драматургиямизнинг аксар намуналарида драматик конфликт (коллизия)ни содир этиш ва ундан фойдаланиш сусайиб, схематик ва зериктирарли саҳна асарлари кўпайиб бораётган бир пайтда драматургнинг ана шу масаладаги ютуғидан қувонмаслик мумкин эмас.

Т. Тўла ўз асарини санъатнинг гултожи ҳисобланган трагедия жанрига мансуб тарзда тақдим қилган экан, унга ана шу адабий тур юксаклигидан туриб ёндошишга ҳақлимиз, чунки пьесанинг бундай муносабатга бардош бера олиши ҳам унинг ютуғини тасдиқлайди.

«Қуввайи қаҳқаҳа»да трагик коллизияга асос бўлган воқеани асарнинг бошланишидаёқ ҳис қиласиз: мураккаб ва мушкул бир вазият. Қўқон салтанати хавф остида. Нодирабегим ўтиб бўлмас икки тўсиқ — бурч ва оналик меҳрини ўташ чорраҳасида қолади: музофот тахтидан жигаргўшасини кетказиб ўрнига чиқиш ва эл-юртни душманга қарши оёқлантириш. Иккинчиси, яқин кишилари: Қора Мирза, Ҳожи Фаррух каби ватанпарвар қўзғолончилар таклифига кўниб, улар томонига ўтиш ва ёвга қарши курашиш, шу тариқа унинг қаршисида «ўғил ёки Ватан тақдири ҳозир» бўлади. Буни деса—у, уни деса—бу қолади! Ҳар иккала манфаатни Нодира қисматида бирлаштириб ижобий ҳал этиш мутлақо мумкин эмас. Ўзининг шундай икки томонлама ечиб бўлмас чигал, яъни трагик зиддиятда қолганлигини Нодирабегим чуқур ҳис қилади:

Бу ердан кетмагим, ўғлим,
шўримдир,
Қўқон бу — толеим ёки
гўримдир.
Уни ордонага ташлаб
кетолмам
Ва ўғлим номини бадном
этолмам.

Нодира шахсида бир-бирига ўт билан сувдек ўзаро зид манфаатлар бирикиб, уни трагик характер эгаси сифатида намоён этади. Трагик коллизиянинг тугунини ташкил этувчи шу негиз — Нодиранинг фарзанди Султоннинг ёв қўлига асир тушиши, салтанатда хиёнат юз бериши, ўғли Маъдалихон билан ўртапарида келишмовчилик чиқиши, канизакнинг зимдан қилган хатти-ҳаракатлари трагик ҳаракатни кескин ва шиддатли ривожлантиради, китобхонни ҳаяжонлантирувчи оғир изтиробларни содир этади. Бундай ўринларда Нодира босиқ-вазмин, ҳар бир ҳаракатни ўйлаб қиладиган, эл-юрт ғамида ўртанувчи, фарзандлари қисматидан руҳий изтиробларга тушувчи давлатпаноҳ, оқила ва зукко шоира сифатида гавдаланади.

Драматург трагик коллизияни тўғри ва асосли белгилагани ҳолда, уни бир меъёрда, яъни муттасил кескинликда ривожлантирмайди ва бошқа линияларга ўтиб кетиб, бошланган фожиавий йўналишнинг ўхтин-ўхтин узилиб-бўлиниб қолишига йўл қўяди. Табиийки, бундай ҳолларда трагизм китобхонни ларзага соларли даражага етмайди. Трагик коллизия ўти алангаланиб келаётган бир пайтда унга «сув пуркаш» Нодирадан бошқа асар қаҳрамонлари талқинида ҳам бор. Шу маънода Маъдалихон образини олайлик. У онаси — Нодиранинг тўғри ва оқила маслаҳатларини англаб етмайди, бунинг устига хоин Ҳаққулининг разиллигини тасаввур қилолмайди. Унинг фожиаси дўстни душмандан ажрата билмасликда намоён бўлади. Маъдалихон онасини ётоқхонасидан чиқармасликни буюргач, Нодира пинҳона ғойиб бўлади. Шунда ўғлининг ғазаби онасига нисбатан жунбушга келади. Аммо бу борадаги коллизия керагича аксини топмасданоқ, Нодиранинг Бухоро амири — Насрулло қароргоҳидан қайтиб келиши билан сусаяди. Аслида бу линия — Нодира билан Насруллонинг учрашуви ўқувчини ишонтирмайди.

Умархон — Нодира—Ҳожи Дарға муносабатларини эслашга ажратилган ўринлар ҳам трагизм пафосини, коллизия кескинлигини сусайтириб, таъсирчанлик йўлига ғов солади. Нодира билан Насрулло тортишувлари драматик моҳиятдан ҳам узоқ бўлиб, бундай ўринларда характерларнинг қирралари очилмайди.

Асарда трагик моҳият билан таъминланмаган, схематизм из қолдирган тарихий шахслар образлари ҳам мавжуд: Умархон, Увайсий, Гулханий, Махмур, Ҳозиқ, Адо... Булардан Ҳозиқ ва Адо образларигина эсда қолади.

Пьесада драматик ҳаракат яхлитлиги ва изчиллигини таъминлашда Канизак (Пошшаойим) жиддий нуфузга эга. У вақтида Умархонга Бухоро амири томонидан совға қилинган, Нодиранинг яқин канизаги бўлган бу образ Қўқон хонлигида айғоқчига айланиб драматизмга жиддий куч бағишлайди. Табиатан айёр, эпчил ва устомон бу шахсни муаллиф бир қарашда трагик мантиқ билан йўғирган. Оналарча таълим-тарбия ҳаққи, Нодирабегимга нисбатан Канизакда бурчдорлик ҳисси сезилади ва бурчдорлигини унута олмайди. Аммо Бухородан шоирани қатл этиш тўғрисида (Нодиранинг ўзи борган чоғда бу ишни Насрулло амалга ошириши мумкин эмасмиди?!) хуфёна топшириқ олгач, Канизакда ўша бурчдорлик билан топшириқни адо этиш ўртасидаги зиддият уни лаҳзалик даҳшатга солади. Шу хусусият асар финалида, Нодирабегим таҳмонга қўйиб уриб юборилаётган онда ҳам сезилади ва Канизак шоирага ачиниб, ёвуз Насруллога «худо ҳайрингизни берсин, шаҳоншоҳ!» дея илтижо қилади. Ваҳоланки, у бундан аввал айғоқчилигига содиқ қолиб, Нодирани ўлдиртиришга одам юборганди. Характер мантиқидаги бундай асосланмаган ва бир-бирига терс ўринлар унинг ҳаққонийлигига раҳна солади. Бундан ташқари, зийрак китобхон Канизак характери ва унинг сюжетдаги роли билан боғлиқ жойларда Уйғуннинг «Абу Райҳон Беруний» трагедиясидаги Маҳмуд Ғазнавийнинг Хоразм хонига совғаси ва айғоқчиси Сайёра иштирокида содир бўлувчи сюжет чизиғини дарҳол эслайди. Гап «Қуввайи қаҳқаҳа»даги мавжуд ўхшашликлар устига келиб тақалган экан, характерлар мантиқи йўналишларида муайян фарқлар бўлишига қарамай, шоир Ҳозиқ, хоин Ҳаққули ва ҳукмдор Маъдалихон муносабатларида «Алишер Навоий»даги Навоий, Мажддиддин, Бойқаролар ўртасидаги муносабатларни, она-бола — Нодирабегим билан Маъдалихон ҳамда Канизакнинг нутқ жилоларида «Мирзо Улуғбек»даги Гавҳаршодбегим, Улуғбек ва Фируза мулоқатларини эсга солувчи ҳолатлар кўздан қочиб кутилолмаслигини айтмоқ зарур. Китобхон яхши асарда бундай ўхшашликларнинг бўлмаслигини чин дилдан истайди.

Шу тариқа асар ижобий хусусиятлари билан бирга пастбаландликларга ҳам эга. Ниҳоят, асарнинг номи ва уни уйғунлаштирувчи коллизия ечими билан боғланган ўрин хусусида бир мулоҳаза айтишни зарур ҳисоблаймиз: хиёнат эвазига Қўқонни қўлга олган Насруллохон Нодира авлодларига қирғин-барот келтиради. Қонли қисмат навбати суюкли сўнгги валиаҳд Муҳаммадаминга ҳам келади (умуман, ечимда психологик жиҳатдан чуқур идрок этилмаган жисмоний фожиалар кўп). Мана шундай оғир ва даҳшатли ҳолатлар гирдоби ичида, ажал бойқуши бошидан чарх уриб турган чоғда Нодиранинг Амир Насруллони «қонхўр Чингизхоннинг тўқол хотинидан бўлган ҳароми»лигини юзига солиб қаҳқаҳ отиб кулишлари, калласини жодуда кесиш учун олиб кетаётганларида Ҳозиққа қараб «майин табассум» инъом этишига ишониш маҳол. Бундай фожиавий ҳолатлар қаршисида, жигарбандларининг узилган бошлари рўпарасида мўлтиллаб туриб, заҳархандали кулишлар ақли расо кишининг, у қанчалик мағрур ва мардона характерга молик бўлмасин, хатти-ҳаракатига мувофиқ тушмайди. Бинобарин, трагедиянинг бош эстетик-эмоционал кучи кулгида эмас, балки характерларнинг чуқур руҳий азоб-изтиробларга, қалбни ларзага соларли психологик кечинмаларга моликлигидадир.

Асарнинг муваффақияти унинг қисқа, лўнда ва оптимизм тўла финалида ярқ этиб намоён бўлади: Қўқонга, Амир Насрулло устига Ҳожи Дарға бошлиқ қўзғолончилар бостириб келаётганлигида воқеалар ривожининг умидбахш истиқболи балқиб туради.

Ўтган йилги драматургиямиздан кўтарилган хирмон салмоғида театрларимиз саҳналарида қўйилган бир неча пьесалар ҳам бор. Турлича ахлоқий масалаларга бағишланган бундай асарлар қаторида Жуманиёз Жабборовнинг «Тўйдан олдин томоша», Абдуқаҳҳор Иброҳимовнинг «Мени айтди деманг», Хусниддин Шариповнинг «Чоллар ва кампирлар», Ўткир Ҳошимовнинг «Тўйлар муборак» каби комедиялари мавжуд. Бу асарларнинг ғоявий-бадиий савияси ҳар хил, албатта. Уларнинг муаллифларига, бу асарлар келгусида янада сайқалланиб, кенг китобхонларга тақдим қилинар, деган истак билдириш ортиқча бўлмас.

Ҳар ҳолда, ўтган йилги драматургиямизда барча драматургик турлар бўйича намуналар яратилганлиги қувонарли. Бироқ илғор замондошларимизнинг баркамол, кўп қиррали характерлари, бугунги ишчи, қурувчи, колхозчи ва бошқа соҳаларда моддий бойлик яратаётганларнинг йирик, тақлид қилгудек чўнг образлари саҳналаримизда гавдалантирилмаганлиги ҳанузгача армон бўлиб қолаётганини, кўпчилик пьесаларнинг умумий сифати юксак талаблар даражасида эмаслигини эътироф этишга мажбурмиз. Бундай мажбуриятдан қанчалик тез қутилсак, драматургиямиз равнақига шунчалик тез эришган бўламиз.

Бердиали ИМОМОВ,
филология фанлари доктори.

ЧЕГАРАЧИЛАР КУНИГА

ҲАМИША ҲУШЁР ВА СЕРГАК

Ватанимиз сарҳадларида хушёр ва сергак туриб, халқ осойишталигини, совет халқи яратган бебаҳо бойликларини ҳимоя қилаётган Совет чегара қўшинларининг шахсий состави ўзининг анъанавий байрамини жанговар ва сиёсий тайёргарликни ҳар томонлама оширган ҳолда кутиб олаётир.

Чегара қўшинларининг ташкил топиши ва унинг ривожланиш босқичлари доҳий В. И. Ленин номи билан чамбарчас боғланган. Бундан роса 62 йил муқаддам «Чегара соқчиларини ташкил қилиш» ҳақидаги машҳур декретни В. И. Ленин имзолаган эди. Ёш Советлар республикасини ҳар қандай душман ҳужумидан сақлаб қолиш, чегара мустаҳкамлигини таъминлаш, жосуслик ва айғоқчиликнинг олдини олиш янги ташкил этилган қўшин турининг асосий вазифасига айлантирилди.

Совет Иттифоқининг Уссурия ўрмонларидан, Узоқ Шарқ тайгаларидан, Помир тоғларидан, Қорақум саҳроларидан, яна қанча-қанча дарёлар, денгизлар ва океанлардан ўтган 60 минг километрлик чегарасини қишнинг қаҳратон совуғида ҳам, ёзнинг жазирама офтобида ҳам чегарачиларимиз хушёр туриб қўриқлашмоқда. Улар энг оғир, оловли йилларда туғилган ажойиб анъаналарни давом эттиришаётир.

Чегара қўшинлари шахсий состави Коммунистик партия раҳбарлигида катта ва қаҳрамонона йўлни босиб ўтди. Халқ бошига тушган энг оғир кунларда чегарачилар биринчи бўлиб душман зарбасига дуч келдилар. Улар кўрсатган жасорат Ватанимиз тарихи саҳифаларига зарҳал ҳарфлар билан ёзиб қўйилган.

Бугунги байрам кунида Ўрта Осиё чегарачиларининг номлари ҳам фахр ва ифтихор билан тилга олиняпти. Улар жанговар ва сиёсий тайёргарликни ошириб, Ватанимизнинг жанубий сарҳадларини сезгирлик, хушёрлик ва довюраклик билан қўриқламоқдалар. Улуғ она-Ватанимизнинг муқаддас чегараларини хушёрлик билан ҳимоя қилаётган жангчиларни анъанавий байрамлари билан муборакбод этамиз.

Суратда: Ватанимизнинг жанубий сарҳадларида жанговар вахта бир сония ҳам тўхтаб турмайди. Жанговар ва сиёсий тайёргарлик аълочиси катта сержант И. Герасимов вахтада хушёр турибди.

Н. Жиганов фотоси.
ТАСС фотохроникаси.

СЎЗ—ФЕСТИВАЛЬ ҚАТНАШЧИЛАРИГА

ЯКДИЛМИЗ, МАЪҚУЛЛАЙМИЗ

ЛИ ХА ГЮ,

Корея Халқ Демократик Республикаси, маданият министрлиги кино бошқармасининг раиси.

Биз, Корея Халқ Демократик Республикасининг маданияти ва кино санъати вакиллари Тошкент кинофестивалига олти кишидан иборат делегация билан келдик. Ҳаммамиз бу шаҳарни биринчи марта кўраётирмиз. Тошкент шаҳри ўзининг ғоятда озодалиги, осойишталиги, иқлимининг роҳатбахшлиги билан диққатимизни жалб этди. Айниқса, кенг ва яшил либосга бурканган хиёбонларда сайр этиш кишига руҳ бағишлайди.

Биз Тошкент кинофестивалининг «Тинчлик, социал тараққиёт ва халқлар озодлиги учун» деган шиорини ҳар томонлама қўллаб-қувватлаймиз. Чиндан ҳам ана шу учала қитъанинг мамлакатларида яратиладиган фильмлар ер юзида тинчлик ўрнатилиши, турли миллат ва халқларнинг тинч-тотув яшаши, мамлакатларнинг гуллаб-яшнаши учун хизмат қилмоғи лозим. Тошкент фестивали ўзининг моҳияти, географик доирасининг кенглиги, тажрибали ва тажрибаси эндигина ошиб бораётган санъаткорларнинг жамул-жам бўлиши билан ҳам маҳорат ва тажриба алмашиш мактабидир.

Мамлакатимиз томошабинлари ҳамиша Совет Иттифоқида яратилган фильмларни қизиқиш билан кўрадилар. «Ленин Октябрда», «Ленин 1918 йилда», «Кремль курантлари», «Райком секретари» каби картиналар шулар жумласидандир.

Тошкент фестивалининг қатнашчилари ва томошабинлари корейс санъаткорлари суратга олган «Чун Хян ҳақида қисса» рангли бадиий фильм билан танишадилар. Бу картина муҳаббат ҳақидаги достондир. Қадим замонларда жуда ҳам камбағал оиланинг яккаю-ягона гўзал қизи ўзининг муҳаббатига эришиш йўлида машаққатли кунларни бошидан кечиради. Унинг бокира севгисига чангал солган ёвуз ниятли кучларнинг қилмишлари фош этилади. Қизнинг муҳаббати ғалаба қозонади, у ўз севгилисига эришади. Фильмда инсонпарварлик ғоялари шоирона тил билан тасвирланган.

БИЗ—ОЗОДЛИК ОРОЛИДАН

Мануэл ЭРРЕРА,
Куба, кинорежиссёр.

Лотин Америкаси мамлакатларининг кино санъаткорлари Ўзбекистоннинг пойтахтида бошланган халқаро фестивалга энг яхши умидлар билан етиб келдилар. Ҳар бир санъаткорнинг фикри-зикри, мақсади ана шу санъат байрамида актив қатнашиш, олиб келинган фильмларни кўрсатиш, фестиваль доирасида бўладиган мунозаралар ва учрашувларда иштирок этишдир.

Мен Тошкент фестивалига «Шанбасиз қуёш бўлмайди» бадиий фильмини олиб келдим. Картина Озодлик оролидаги қишлоқ хўжалигини коллективлаштириш ҳақида ҳикоя қилади. Албатта, бундай муҳим ишга ҳамма жойда ҳам ўз-ўзидан осонгина эришиб бўлмади. Кубада коллективлаштириш борасида ҳам қийинчиликлар юз берди. Бу ишнинг тарафдорлари билан бирга унга қаршилик кўрсатувчи одамлар ҳам топилган. Картинада улар ўртасидаги кураш жараёнлари очиб берилган. Менинг фильмим Тошкент томошабинларига ва фестиваль қатнашчиларига манзур бўлса, ижодкорлик бурчини адо этганман деб ҳисоблайман.

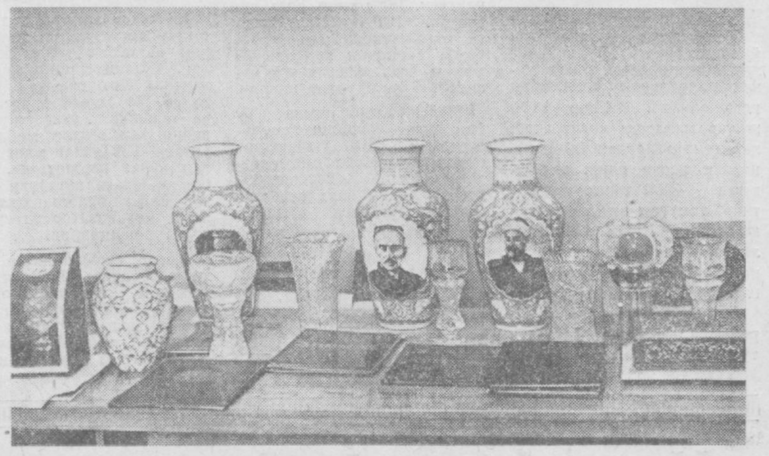

Суратда: VI Халқаро Кинофестиваль иштирокчилари учун таъсис этилган мукофотлар.

С. Маҳкамов фотоси.

Редактор Н. НАСИМОВ.

БУГУН КЕЛИНГ, ЭРТА КЕЛИНГ...

МАИШИЙ ТЕМАДА

Ширин уйқуда ётган Дамирнинг тарақ-туруқдан капалаги учиб кетди. Уйдан отилиб айвонга чиқди-ю, бўронда томдан лапанглаб учиб тушаётган оқиш шифер парчаларини кўриб қотиб қолди. Тамом, энди томни янгилаш керак.

— Ташвиш чекманг, — деди эрталаб қўшниси. — Шиферни ўз машинасида олиб келиб, томингизни ёпиб берадиган махсус ташкилот бор. У фақат аҳоли маблағи ҳисобига ишлашга ихтисослашган. Ўзи Пушкин кўчасидаги кир ювиш комбинатининг ёнгинасида жойлашган. Ариза ёзиб, пулини тўласангиз, бас. Эртасигаёқ усталар келиб икки соатга қолмай ҳамма ишни қойил қилиб кетишади.

Дамир қўшни берган маслаҳатдан беихтиёр ҳурсанд бўлиб кетди. Ишлик одамга хизматнинг мана шу усули жуда ҳам қўл келар экан-да, деб қўйди ўзича. Базама-база юриб шифер қидиришга, кейин кўчадан шофер билан уста ёллашга ҳозир кимнинг ҳам вақти бор.

Тошкент шаҳар ижроия комитети уй-жой бошқармасига қарашли 1- қурилиш бошқармаси бошлиғи Д. П. Верчик дуруст одам экан. Оёғини тирамай аризанинг четига дарров «Бажарилсин» деб ёзиб қўйди. Смета бўлимидагилар ҳисоб-китоб қилиб, катта ҳажмдаги 25 та шиферни олиб бериб, ёпиб келиш учун 63 сўм 31 тийин тўланг, дейишди.

Ҳужжатлар тўғри бўлди. Энди ҳамма гап прораб билан мастерда қолди.

— Мана бу йигит Александр Русаков бўлади, — деди прораб Э. Давидов ёнидаги сарғиш мўйлабли бўйчан одамга ишора қилиб. — Эрталаб базага борсангиз шиферингизни машинага ортиб беради. Епишни эса ўзингиз бир амалларсиз.

Дамир бу шартга ҳам кўнди. Лекин эрталаб иши битмади.

— Височовольт массивида ремонтчилар икки кундан бери бекиш ўтиришибди. Шофер ҳозир уларга материал олиб беради-да, тушликни қилиб шу ерга қайтиб келади. Сиз билан яхшиси тушдан кейин учраша қолайлик.

Дамир ишхонасидан жавоб сўраб, қанча йўл босиб базага яна борди.

— Ҳи-ҳи, сизни тағин овора қилдим-да, — деди кулиб мастер. — Ҳозир машиналар албастир ташияпти. Яхшиси, эртага келинг.

Эртасига ҳам, ундан кейинги кунларда ҳам Дамирнинг омади келмади.

—Яхшиси, менга телефон номерингизни қолдиринг. Машина бўшади, дегунча сизга қўнғироқ қиламан,— деб ишонтирди А. Русаков.

Дамир илсиз боғланиб қолди. Икки кун телефоннинг олдидан нари кетмади. Орада ёққан ёмғирлар уни яна ҳам эзиб юборди. Чакка остида болалари билан роса қийналди.

А. Русаков эса бу гал ҳам уни алдаган эди. Дамирнинг тоқати тоқ бўлиб, охири қурилиш бошқармасига қайтиб борди.

— Менга шиферингиз ҳам, машинангиз ҳам керак эмас. Тўлаган пулимни қайтариб олмоқчиман, — деди у кассирга.

— Шошилманг, — деди кассир бамайлихотир. — Олдин ариза ёзинг, унга бошлиқлар қарши эмасмиз, деб имзо чекишсин, махсус бланкларни тўлдиринг. Кейин паспортингиз билан кассага келинг. Ушанда ҳам пулимиз бўлса, қайтариб оласиз.

— Қаердан ҳам шу ташкилотга боғланиб қолдим, — пешонасига урди Д. Носиров. — 25 та шифер мен учун қип-қизил ташвиш бўлди-ку. Тўғри бозорга борақолсам бўлмасмиди.

— Ука, бу ерга неча кундан бери қатнаяпсиз? — сўраб қолди нарироқда турган С. Гайфина.

— Икки ҳафтадан бери. Нима эди?—Дамир нажот излагандек С. Гайфинага юзланди.

Аёл мийиғида кулиб қўя қолди.

— Икки ҳафтага шунчаликми? Мен тўрт ойдан бери битта эшик ололмай овораи-сарсонман. Ўзим Черданцев массивидаги 73- уйнинг 46- квартирасида яшайман. Бу ташкилотга ўғлим билан галма-галдан қатнайвериб, оёқдан қолдик. Бугун келинг, эрта келинг деб ваъда беришдан нарига ўтишмаяпти. Ўғлим армияга кетиб қолди. Ўзимнинг эса мазам йўқ. Энди қатнай олмайман. Тўлаган 62 сўмимни қайтариб олмоқчиман.

— Бизга ўхшаган сарсон-саргардонлар ҳозир бу ерда оз эмас. Ишлаб чиқариш техника бўлимига кирсангиз буюртмачилардан ёғилиб келаётган шикоятларни ўз кўзингиз билан кўрасиз, — деди С. Гайфинанинг олдида турган аёл.

Ҳақиқатан бу йил келган шикоятлар анчагина йиғилиб қолибди.

— Ремонт ишлари бошланганига бир ойдан ошиб кетди,— деб ёзади Кафанов-Титов кўчасидаги 4- уйнинг 15- квартирасида истиқомат қилувчи Т. П. Цигелинцева. — Ремонтчилар уччала хонани барвақт банд қилишди-да, бир ҳафта кўринмай кетишди. Кейин орачора келиб у ер-бу ерни қитирлатиб кетишадиган бўлишди. Имирсилаб бир ойни ҳам ўтказишди. Лекин ремонтнинг охири кўринмайди. Биз эса ноқулай айвонда қийналиб яшаяпмиз.

Иккинчи шикоятни Акмал Икромов район В-21 кварталдаги 2- А уйнинг 25- квартирасида истиқомат қилувчи Улуғ Ватан уруши инвалиди М. Я. Шелков ёзибди.

— Биринчи қурилиш бошқармаси усталарига кунингиз қолмасин экан, — дейилади шикоятда. — Бажарган ишлари мутлақо сифатсиз. Ранги паст бўёқларнинг ҳаммаси шуларда экан. Ёруғ, кўркам хоналаримизни диққинафас қилиб юборди. Қоқилган полларнинг оралари эса очилиб кетди. Дераза кесакиларининг сувоғи ёрилиб ерга тушди. Бунақа пала-партишликнинг кимга кераги бор. Усталар бажараётган иш сифатини текширувчи бирор киши топиладими ўзи?!

Тошкент шаҳар уй-жой бошқармаси раҳбарлари биринчи қурилиш бошқармаси хизматидан кимлар хурсанду, кимлар хафа эканлигини бир чўтга солиб кўрсалар ёмон бўлмасди. Одамларга хизмат қилиш кафилини олгандан кейин бошқарма бошлиқлари, қурувчи кадрлар ҳам бадандан тер чиқариб, ишлашсин-да. Қачонгача транспорт йўқ, материал йўқ деб баҳона излашади, одамларни овораи-сарсон қилишади?!

Ж. ФОЗИЛОВ.

ЁЗУВЧИ ЎҚУВЧИЛАР МЕҲМОНИ

Зални тўлдириб ўтирган ўқувчиларнинг кўзларидан ўт чақнайди. Улар ўз қалбларига яқин ва сирдош бўлган қаҳрамонлар образини яратган, турмуш воқеаларини ёрқин акс эттирган ёзувчи — Ўзбекистон Ленин комсомоли мукофоти лауреати Ўткир Хошимов ижоди ҳақидаги сўзларни тинглаётирлар. В. И. Ленин номли Тошкент Давлат университетининг доценти, филология фанлари кандидати Абдуғофир Расуловнинг адиб ижоди ҳақидаги ҳикояси уларни ром этди.

Ўткир Хошимов бадиий ижод сирларини эгаллаш, асар қаҳрамонлари прототиплари, устоз ёзувчилар ва бошқа эстетик масалаларга оид кўплаб саволларга батафсил жавоб қайтарди.

Тошкент шаҳар Акмал Икромов районидаги Алишер Навоий номли мактабда талантли адиб Ўткир Хошимов ижодига бағишланган адабий конференция нафосат билан учрашувга айланди.

Мактаб директори Э. Камолов педагогик коллектив ва ўқувчилар номидан ёзувчига самимий миннатдорчилик изҳор этди.

Ғ. МАННОПОВ.

ЛОС-АНЖЕЛЕС, 1932 ЙИЛ

Сузиш ҳавзасида беллашувлар авжида эди. Олимпиада медалларига майдон эгалари АҚШ ва Япония спортчилари даъвогарлик қилишмоқда. Навбатдаги босқич 1500 метр қилиб белгиланди. Бу масофага эркин усулда сузишда япониялик 14 ёшли спортчи Кусуо Китамуре жаҳон рекордини янгилади. Ёш спортчи эгаллаган бу натижага орадан 20 йил ўтгандан сўнггина эришилди.

1932 йил Американинг Лос-Анжелес шаҳрида ўтказилган X Олимпиада ўйинлари рекордларга бой бўлди. Унда 32 олимпиада ва 20 та жаҳон рекорди ўрнатилди. Рекордларнинг аксарияти спортнинг сузиш ва енгил атлетика турларига тегишлидир. Сузиш мусобақаларида Япония спортчилари ғолиб чиққан бўлсалар, енгил атлетика ўйинларида АҚШ вакиллари энг кўп медални қўлга киритишди. Катта спорт анжуманида енгил атлетиканинг деярли барча турлари бўйича рекордлар янгиланди.

Чавандозлар бахси ҳам жескин курашлар остида ўтди. Қизиғи шундаки, бирорта терма команда аъзолари ҳам халқаро Катта совринни қўлга кирита олмадилар. Чунки, иштирокчилар ўз арғумоқларида белгиланган масофани бехато ўта олмаганлар.

X Олимпиада ўйинлари нисбатан қисқа муддатда бўлиб ўтди. Олимпиада машъаласи 30 июль куни ёндирилиб, 7 августда сўндирилди. Унда 37 мамлакатдан 1219 спортчи иштирок этган. Кўпгина Европа давлатлари Америка қитъасига ўз командаларини юбормадилар. Ўйинларда совринли ўринларга даъвогар бўлган кучли спортчиларгина иштирок этишган. Улар сони аввалги олимпиадачилардан икки марта кам бўлган.

● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ ● СПОРТ

МУСОБАҚАЛАР, УЧРАШУВЛАР

● ЕНГИЛ АТЛЕТИКА.

Ўрта Осиё ва Қозоғистон республикаларининг енгил атлетика бўйича Тошкентнинг марказий «Пахтакор» стадионида бўлиб ўтган анъанавий учрашуви рекордларга бой бўлди. Икки кунлик мусобақа якунларига кўра Қозоғистон енгил атлетикачилари умумкоманда ҳисобида ғолиб чиқишди. Ўзбекистон терма командаси иккинчи, Қирғизистон, Туркманистон ва Тожикистон терма командалари кейинги ўринларни эгаллашди.

Тошкентлик Ольга Ануфриева («Меҳнат резервлари») узунликка сакраш бўйича 6 метр 61 сантиметр натижа кўрсатиб, Ўзбекистоннинг янги рекордини ўрнатди. Республикамиз спортчиларидан тўсиқлар оша 110 метр масофага югуришда тошкентлик В. Климов («Локомотив») ва найза отувчи Е. Парфенова («Буревестник»)лар ҳам турнир ғолиби бўлишди.

● ВОЛЕЙБОЛ.

Тошкентнинг «Динамо» командаси волейболчилари Таганрогда бўлиб ўтган зонал учрашувида МАСК, Тбилиси ва Петропавловск-Камчатка спартакчилари, Кишинев армиячилари ҳамда маҳаллий «Прибой» командаларининг волейболчилари устидан ғалаба қозониб, СССР кубоги учун ўтказиладиган мусобақаларнинг ярим финал ўйинларига йўлланмани қўлга киритдилар.

Бундан олдин эса «Автомобилист» командасининг волейболчи қизлари ҳам СССР кубоги учун курашни давом эттириш ҳуқуқини олган эдилар.

● ФУТБОЛ.

Мамлакат 43-чемпионатининг навбатдаги тур ўйинлари бошланди. 26 майда Москванинг «Локомотив» командаси минсклик «Динамо»чилар билан учрашдилар. Ўйин белорус футболчилари фойдасига 3:2 ҳисобида тугади.

Шу турнинг қолган учрашувлари кеча бўлиб ўтди. Тошкентнинг «Пахтакор» командаси Одессада «Черноморец» меҳмони бўлди.

Ёшларнинг илмий-техникавий ижодкорлиги. Ўзбекистон ССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида намойиш қилинаётган тематик экспонатлар ана шундай деб номланади. Суратда: кўргазма залларида.

Е. Ботиров фотоси.

РЕКЛАМА ва ЭЪЛОНЛАР

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА

ОСИЁ, АФРИКА ВА ЛОТИН АМЕРИКАСИ МАМЛАКАТЛАРИНИНГ VI ТОШКЕНТ ХАЛҚАРО КИНОФЕСТИВАЛИГА БАҒИШЛАНГАН

КАТТА ЦИРК ТОМОШАЛАРИ

(2 бўлимда)

• ПРОГРАММАДА:

«КЎЗГА КЎРИНМАС ОДАМ»

ФАНТАСТИК-САРГУЗАШТЛИ АТТРАКЦИОНИ.

«ЖАВОҲИРЛИ ТИЛЛА ТАЁҚЧА»

халқаро мукофотнинг эгаси, халқаро сеҳргарлар академиясининг профессори, Бутуниттифоқ кўригининг лауреати, РСФСРда хизмат кўрсатган артист

ОТАР РАТИАНИ

Аджаристон АССРда хизмат кўрсатган артист Тенгиз САНХАРАДЗЕ раҳбарлигидаги акробатик ансамбль иштирокида

ҚУТОСЛАРНИНГ ОРИГИНАЛ НОМЕРЛАРИ.

Юрий ЧОМОХИДЗЕ раҳбарлигидаги

«ГРУЗИЯ ЙИГИТЛАРИ»

Ленинград циркининг таниқли масхарабози, РСФСР халқ артисти Борис ВЯТКИН доимо манежда.

Томошалар соат 19.30 да, шанба кунлари соат 13.00, 16.00 ва 19.30 да, якшанба кунлари соат 12.00, 16.00 ва 19.30 да бошланади.

Касса соат 10.00 дан 20.00 гача ишлайди.

Коллектив бўлиб келиш учун 44-35-84, 44-35-91 телефон номерлари бўйича заявкалар қабул қилинади.

Ўзбекистон ССР Олий ва ўрта махсус таълим министрлиги

Ф. Энгельс номидаги Тошкент давлат чет тиллар педагогика институти 1980—81 ўқув йили учун қуйидаги мутахассисликлар бўйича институтнинг кечки ва сиртқи бўлимларига

СТУДЕНТЛАР ҚАБУЛ ҚИЛАДИ

инглиз тили, немис тили, француз тили

Ҳамма мутахассисликлар бўйича ўқиш муддати — 5 йил.

ИНСТИТУТГА КИРУВЧИЛАР ҚУЙИДАГИ ФАНЛАРДАН КИРИШ ИМТИҲОНЛАРИ ТОПШИРАДИЛАР: она тили ва адабиёти (ёзма ва оғзаки), СССР тарихи (оғзаки), чет тили (оғзаки).

Институтга кирувчилар институт ректори номига ёзилган ариза билан қуйидаги ҳужжатларни қўшиб топширадилар: ўрта маълумоти ҳақида ҳужжат (асл нусхаси), иш жойидан характеристика (йўлланма), меҳнат ёки колхоз дафтарчасидан кўчирма, 3х4 см. ҳажмидаги 6 дона фотосурат, соғлиғи ҳақида справка (286-форма).

Паспорт ва ҳарбий хизматга алоқадорлиги ҳақидаги ҳужжат шахсан кўрсатилади.

Аризалар кечки ва сиртқи бўлимларга 31 майгача қабул қилинади.

Кириш имтиҳонлари кечки ва сиртқи бўлимларда 1 июндан 20 июнгача давом этади.

Қабул комиссиясининг адреси: Тошкент шаҳри, Навоий кўчаси, 48-уй.

Телевидение

МАРКАЗИЙ ТЕЛЕВИДЕНИЕНИНГ «ВОСТОК» ПРОГРАММАСИ

9.00 — Время. 9.40 — Гимнастика. 10.05 — Ёшлар адреслари. 11.05 — Киносаёҳатчилар клуби. 12.05 —Концерт. 15.00 — Янгиликлар. 15.20 — Чегарачилар кунига. 16.10 — Спортчилар класси. 16.45 — Сенинг ленинча кутубхонанг. 17.15 — Рус тили. 17.45 — Горнчилар, қаердасиз! 18.10— «Сибирячок» ашула ва рақс ансамблининг концерти. 18.35 — Инсон ва қонун. 19.05 — Мультфильм. 19.15 — Дунё воқеалари. 19.30 — Ҳамдўстлик. 20.05 — Бугун—Чегарачилар куни. 20.20 — Давлат чегараси. Кўп серияли бадиий фильм. 1-фильмнинг 1-серияси. 21.30— Время. 22.05 —Останкино концерт студиясида поэзия кечаси. Кеча тугагач дунё воқеалари.

ЎЗБЕКИСТОН ТЕЛЕВИДЕНИЕСИНИНГ ПРОГРАММАЛАРИ

I

18.20 — Мультфильм. 18.30 — Қизиқарли учрашувлар. 19.00 —Ўзбек мадоннаси. 19.10 — Янги техника ва технология—ишлаб чиқаришга. 19.45 — Ўзбекистон телевидениеси ва радиоси дуторчи қизлар ансамблининг концерти. 20.30— Ахборот. 20.50 — Тошкент ипподромида от спорти байрами. 21.30 — Время. 22.05—Пилла — бойлигимиз. 22.20 — Осиё, Африка ва Лотин Америкаси мамлакатларининг VI халқаро кинофестивали.

II

20.05 — Янгиликлар. 20.25— Пойтахт области далаларида. 20.55 — Физика. 21.55 — Ўқитувчи экрани. 22.25— Чегара соқчилиги. Бадиий фильм.

ТЕАТР

ҲАМЗА НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ АКАДЕМИК ДРАМА ТЕАТРИДА — 28/V да Ганг дарёсининг қизи, 29/V да Қизил яйловдаги кўк тулпорлар.

МУҚИМИЙ НОМЛИ ЎЗБЕК ДАВЛАТ МУЗИКАЛИ ТЕАТРИДА —28/V да Тўйдан олдин томоша, 29/V да Чоллар ва кампирлар.

ЦИРК

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА — «КЎЗГА КЎРИНМАС ОДАМ» фантастик-саргузаштли аттракционнинг гастроллари (19.30 да).

Ўзбекистон КП Бўка район комитети ва Бўка район ижроия комитети район ижроия комитети қишлоқ хўжалик ишлаб чиқариш бошқармасининг бошлиғи К. Содиқовга онаси

МИРҲОЛИҚ қизи ШИРИНнинг

вафот этганлиги муносабати билан чуқур таъзия изҳор қиладилар.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700000, Тошкент—П. ЛЕНИН кўчаси, 41.

Телефонлар: редактор ўринбосарлари — 335885, 325747, 337916, 325748; масъул секретарь — 334808, 325353; секретариат — 325750.

БЎЛИМЛАР: оммавий ишлар ва хатлар — 334048; партия турмуши — 325778; пропаганда — 325645; саноат, капитал қурилиш ва транспорт — 325749; қишлоқ хўжалиги — 325647; адабиёт ва санъат —325767; совет қурилиши — 325645; ахборот, спорт ва ҳарбий ватанпарварлик —325733; фан, маданият ва олий ўқув юртлари — 325553; фотомухбир — 325894.

Р. 02025. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Индекс 64633. Б. 1614. 14